

Editorial

Volby nového výboru České geologické společnosti

Valné shromáždění a volby nového výboru jsou spojeny s přednáškovým cyklem České geologické společnosti. Valné shromáždění se bude konat v úterý 21. 11. 2006 od 14.30 v zasedací místnosti České geologické služby na Barandově (Geologická 6, tram č. 12, 14 a ve špičce č. 20, stanice Geologická).

Program

1. Zahájení Valného shromáždění

(Citujeme ze stanov: Valné shromáždění je způsobilé se usnášet, je-li přítomna alespoň polovina členů ČGS. Nesejde-li se v určenou dobu potřebný počet členů, koná se valné shromáždění o hodinu později a je způsobilé se usnášet za jakéhokoliv počtu přítomných členů. Usnesením valného shromáždění je návrh, pro který hlasovala dvoutřetinová většina přítomných členů ČGS.)

2. Pro účastníky Valného shromáždění jsou připraveny zajímavé přednášky:

Renata Čopjaková: Odraz změn proveniencí v psefittické a psamitické frakci sedimentů Dražanské vrchoviny

František Veselovský: Minerály fosfátového pegmatitu „Bílý kámen“ u Lázní Kynžvart

3. Pokračování Valného shromáždění: a) proslov předsedy ČGS

b) zpráva o hospodaření ČGS

c) volba volební komise

d) volby nového jedenáctičlenného výboru

e) vyhlášení výsledků

4. Různé (podněty členů, diskuse o oborových a regionálních skupinách apod.)

Způsob hlasování

Každý člen Společnosti může hlasovat buď přímo na schůzi, nebo zaslat hlasovací lístek poštou. Třetí možnost – elektronický způsob hlasování – není z technických důvodů zatím dořešena (více na Valném shromáždění, bod 4 programu). Hlasovací lístky budou opatřeny razítkem a všichni členové je dostanou poštou, tedy i ti, kteří dostávají Zpravodaj v elektronické podobě. Vyplněný hlasovací lístek pak odevzdají na Valném shromáždění či doručí jiným způsobem. Mohou je poslat poštou na sekretariát ČGS, mohou jej odevzdat některému ze členů výboru nebo některému členu Společnosti, který se Valného shromáždění zúčastní. Volební lístky doručené **po ukončení** hlasování nebudou platné – **nebude tedy rozhodovat datum na poštovním razítku**. Proto je třeba, abyste je odeslali s dostatečným předstihem.

Stručné představení kandidátů:

Pavel Bokr, narozen 1982, Česká geologická služba, Praha

RNDr. Karel Breiter, PhD., narozen 1956, Česká geologická služba, Praha

RNDr. Petr Budil, PhD., narozen 1969, Česká geologická služba, Praha

Mgr. Jan Cempírek, narozen 1979, Moravské zemské muzeum, Brno

Mgr. Vojtěch Erban, narozen 1975, Česká geologická služba, Praha

doc. RNDr. Oldřich Fatka, CSc., narozen 1957, Ústav geologie a paleontologie PřF UK, Praha

Mgr. Martin Ivanov, Dr., narozen 1969, Ústav geologických věd PřF MU, Brno

Ing. David Koloušek, CSc., narozen 1956, Vysoká škola chemicko-technologická, Praha

Mgr. Lenka Lisá, Ph.D., narozena 1975, Geologický ústav AV ČR, Praha

RNDr. Jiří Litochleb, narozen 1948, Národní muzeum, Praha

doc. RNDr. Zdeněk Losos, CSc., narozen 1962, Ústav geologických věd PřF MU, Brno

Mgr. Jiří Sejkora, PhD., narozen 1968, Národní muzeum, Praha

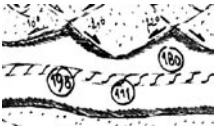
Mgr. Jan Sklenář, narozen 1981, Národní muzeum, Praha

RNDr. Zdeněk Táborský, narozen 1945, Česká geologická služba, Praha

Mgr. Zuzana Vařilová, narozena 1976, Geologický ústav AV ČR, Praha, a Správa NP České Švýcarsko, Krásná Lípa

RNDr. Kryštof Verner, narozen 1978, Česká geologická služba, Praha

Karel Breiter, Petr Budil a Zdeněk Táborský

Zprávy a oznámení

Pozvánka na podzimní exkurzi

Podzimní exkurze č. 18 je věnována památce Jaroslava Petrboka (1881–1960), který se narodil před 125 lety. Bude se konat **v sobotu 7. října 2006** a povede ji dr. Jančaříková z Muzea Českého krasu v Berouně, za spolupráce dr. Budila, dr. Röhlicha a dr. Kovandy.

Na exkurzi není nutno se přihlašovat. **Sraz účastníků je v 8.30** před vlakovým nádražím v Berouně po příjezdu osobního vlaku odjíždějícího ze Smíchovského nádraží v Praze v 7.34. Nešťastníci, kterým tento vlak ujede, mohou použít vlak odjíždějící v 8.34 a připojit se k exkurzi v muzeu. Telefony pro případ nouze: 602 528 307, 606 284 696, 728 408 613, 606 738 858.

Občerstvení je nutno vzít s sebou z domova nebo nakoupit v Berouně, kde bude kratší čas na prohlídku tradičních berounských trhů.

Exkurze započne v Muzeu Českého krasu, kde si účastníci prohlédnou expozice s geologickou tematikou (Geologico-paleontologická expozice Barrandien, Jeskyně a jeskyňáři v Českém krasu, Geopark Barrandien). Z muzea se výprava přesune do terénu, konkrétně na trasu Beroun–Srbsko (cca 6 km) po levém břehu řeky Berounky. Zde budeme nejprve procházet vulkanicko-karbonátovou sérií silurského stáří a navštívíme opuštěný diabasový lom s ukázkami tzv. žabáku. Zajímavé jsou i negeologické objekty, tzv. „řopíky“, náležející k Československé opevňovací linii z let 1935–1938 v údolí Berounky. Prohlédneme si štoly (**nutná kapesní svítilna**) v legendárním vápencovém lomu Alkazar, kde Němci za války budovali podzemní továrnu a kde je úložiště radioaktivního odpadu. Projdeme kolem kultovní Barrandovy jeskyně a také kolem známých archeologických lokalit. Seznámíme se se stratigrafií devonských vápenců stupně prag.

Sběr zkamenělin, hornin a minerálů bude možný pouze v „kameništi“ geoparku, kam nám pracovníci muzea navezou materiál z některých lokalit.

Exkurzi zakončíme v restauraci v Srbsku, odkud je dobré vlakové spojení do Prahy i do Berouna.

Irena Jančaříková a Zdeněk Táborský

Předběžná pozvánka na jarní exkurzi č. 19

Jarní exkurzi pro nás připravuje dr. Prouza jako pokračování své velmi úspěšné exkurze z jara roku 2005 do permokarbonu západní a centrální části podkrkonošské pánve. Tentokrát nám předvede geologické zajímavosti východního Podkrkonoší v okolí Ratibořického údolí a Malých Svatoňovic. Prohlédneme si např. transgresi karbonských slepenců přes krystalinikum, bazální křídou, lom v triasových pískovcích u Devíti Křížů, ve kterém se našla dinosauří stopa, permské fluvialní pískovce u Úpice nebo u Trutnova a podle času možná i další lokality.

Zdeněk Táborský

Rojení geologů v Českém ráji

Účastníky exkurze přivítali kromě organizátorů dr. Táborského a dr. Turnovce i ředitelka muzea PhDr. Jakouběová a zástupkyně odboru kultury Krajského úřadu Mgr. Damborská. O nominaci a problémech kolem GEOPARKU promluvil jeden z těch, kteří se o nominaci významně zasloužili, muzejní geolog Tomáš Řídkošil. Potěšitelné je, že zodpovědní pracovníci krajského úřadu si uvědomují význam nominace Geoparku pro prezentaci českých přírodních krás veřejnosti i odborníkům. Je trochu škoda, že dosud není rozhodnuto o garančním pracovišti. Logicky jím má být turnovské muzeum. V Turnově ale někteří představitelé radnice na logiku nehledí, vidí jen možnost využít dotací a grantových prostředků dle svých představ, které s geologií ani obecnou přírodovědnou náplní nemají nic společného. Ostatně to je patrně důvodem, proč se o akci, jejíž význam pro geologickou komunitu a nejen tu, je velký, nezmiňují městská média (jistá role může být i v tom, že mezi organizátory patří i má maličkost). Význam vyhlášení GEOPARKU a zájem geologické veřejnosti je asi podobný tomu, jaký měl v Čechách organizovaný světový geologický kongres v roce 1968, který byl v srpnu násilně ukončen hned v počátku. Režimu to česká geologická veřejnost neodpustila. Pokud by se mělo podařit skupině úředníků rozhodovat bez základních odborných znalostí o propagaci, výzkumu a využití GEOPARKU, došlo by asi k podobnému jevu jako v případě jmenovaného geologického kongresu.

Hlavní pozornost byla věnována vulkanitům (sopečným projevům) prvohorním i třetihorním. Navštívili jsme Kozákov se světoznámým Votrubcovým lomem, Frýdštejn, Vyskeř, Trosky a kromě muzea turnovského i muzeum v Lomnici a tamní dílnu dr. Hromádky. Česká geologická služba vydala při příležitosti exkurze účelovou třicetistránkovou publikaci. Průvodce nazvaný „Vulkanity širšího okolí Turnova“ je doplněn topografickou i geologickou mapou GEOPARKU a také základními údaji o něm i jeho geologickém vývoji. V závěru je i stať o šperkovém kamenářství v Čechách a o jeho historii.

S návštěvou krásných a současně i geologicky zajímavých míst byli účastníci exkurze spokojeni. Ostatně setkávání má svůj význam i společenský. Vzpomněli jsme i na dr. Karla Tučka, znalce zdejších drahých kamenů (byla mu věnována i stať v průvodci, protože letos uplynulo sto let od jeho narození). Po letech se zde setkali mnozí bývalí spolupracovníci a spolužáci z univerzit. Kromě navázání nových odborných kontaktů, což je vhodné hlavně pro mladší generaci, si podali ruce i senioři. Ctí mi bylo přivítat dr. Johana, který se po odchodu z republiky etabloval ve Francii, objevil a popsal řadu minerálů, dnes je navíc i starostou obce, ve které žije. Podobně jsme s úctou vítali i profesora Fediuka, který se o poznání geologických poměrů zdejšího regionu výrazně zasloužil. Ostatně Riegrova stezka, respektive její naučná stezka a informativní popisy jsou jeho dílem. Dr. Pivec zase sbírá pohádky a pověsti a svou sbírku těch z Českého ráje nabídl k vydání. Dr. Březina z Neckargemuendu v Německu připomněl nadaci profesora Humboldta, který zdejší kraj navštívil a ocenil panoráma Trosek. Nabídl nám spolupráci s Humboldtovou nadací. K některým setkáním se časem třeba vrátím. Jen jsem v krátkosti upozornil na něco, co turnovská média občanům neřeknou.

Pro tuto příležitost byla kolegou Jaroslavem Čtverákem sepsána i pochodová píseň, ze které si dovolím na závěr své informace o exkurzi alespoň část zveřejnit:

*Vrch Kozákov i Trosek ráz,
má své vždy do sebe;
ať léto je, či zimy mráz,
tak ční tu do nebe.
Je mnoho dalších tajů kol,
ty objevíme, vím;
ať hrají struny dur, či moll,
ať slunce je či stín.
Nám ani déšť nezabrání,
jó, Ráje poznání;
snad on sám se ukloní,
až najdem kamení.
A tak jen přání úspěchu,
já přeji dneska všem;
ne hon, či nález ve spěchu,
hlavně však pěkný den.*

Ivan Turnovec

Spolupráce s Rakouskou geologickou společností

Kolegové z Rakouské geologické služby (BGA Vídeň) projevíli počátkem letošního roku zájem o pomoc při organizování exkurze pro Rakouskou geologickou společnost. Původním tématem pro jednodenní exkurzi byly minerální vody na Moravě.

Během přípravy exkurze, naplánované na červen, bylo dohodnuto zorganizovat před-exkurzi, kde bychom ujasnili výběr lokalit a časový plán akce.

Exkurze 9.–10. 5. 2006. Dvoudenní před-exkurze (9.–10. 5. 2006) se zúčastnili pracovníci BGA – dr. G. Schubert, dr. R. Berka; dr. G. Gangl z univerzity ve Vídni a Mgr. D. Nováková za Českou geologickou službu. Byly naplánovány jak lokality minerálních vod, tak shlednutí geologických, krasových a archeologických zajímavostí moravského regionu. Protože povodňová situace nám neumožňovala začít exkurzi v t. č. uzavřených Punkevních jeskyních v Moravském krasu, byla zvolena náhradní varianta – Sloupsko-šošůvské jeskyně. Náhradní varianta se ale vyplatila, protože tato jeskyně nabízí informace o široké škále krasových a jiných jevů (krasové útvary, podzemní propasti, jeskynní sedimenty, paleontologické a archeologické nálezy). Pro rakouské kolegy byla neméně zajímavá informace o uložení všech nálezů ve vídeňském přírodovědeckém muzeu.

Následovala krátká návštěva na Horním můstku, která umožnila nahlédnout do propasti Macocha.

Exkurzní lokalitou č. 2 byly největší moravské lázně Luhačovice, nacházející se ve flyšovém pásmu Západních Karpat na Moravě. Četné zdroje jodo-bromové uhličitě minerální vody jsou marinního původu (při složité genezi vody prošly několika fázemi metamorfózy) a jsou jímány vrty. Minerální voda je vysoce mineralizovaná (obsahuje až 15 g · l⁻¹ rozpuštěných iontů, převážně sodíku a chloridů), má vyšší obsahy jodidů, bromidů, aromatických a plynných uhlovodíků a je nasycená oxidem uhličitým. Na lázeňské kolonádě je možno ochutnat minerální vodu např. z Gejíru (Pramen Dr. Šťastného), Aloisky a Ottovky; ostatní zdroje minerálních vod zásobují přímo lázeňské provozy a nejsou k dispozici veřejnosti. Vincentka (zde lahvovaná) má časově omezenou otevírací dobu pro pitné kůry pacientů. Vedení lázní nám umožnilo zhlédnout i interiéry nově zrekonstruovaného secesního lázeňského Jurkovičova domu včetně balneoprovozu (bazén, uhličitě koupele, suché uhličitě koupele).

Druhým dnem exkurze pokračovala v okolí Nového Jičína. Prvním navštíveným místem byla jeskyně Šipka ve Štramberku, známá četnými archeologickými nálezy (kosterní pozůstatky medvědů, mamutů, nosorožců, losů atd. a nálezy zbytků čelisti neandertálského dítěte). V bližším okolí další navštívenou lokalitou byly profily vulkanických hornin

těšinitové asociace mezi Stráníkem a Kojetínem (výchozy s výskyty monchiquitů, pikritů; nálezy pillow láv atd). Zpeřčením po cestě byl sirovodíkový pramen ve Veřovicích, vázaný na paleogenní sedimenty flyšového pásma Západních Karpat. Zdrojem sirovodíku jsou sírany, vzniklé rozkladem pyritů sulfátoredukujícími bakteriemi.

Dvoudenní exkurze byla zakončena v lázních Teplice nad Bečvou, kde byla opět možnost ochutnat minerální vody např. z Kropáčova pramene na lázeňské kolonádě nad řekou Bečvou. Tentokrát jde o uhličitě teplé vody vázané na devonské vápence, které dosahují teploty 22 °C, jsou slabě mineralizované (okolo 2500 mg · l⁻¹) a obsahují cca 1500–2000 mg · l⁻¹ oxidu uhličitého. Přímo nad lázeňskou kolonádou se nachází vstup do Zbrašovských aragonitových jeskyní, kde bylo možno shlédnout unikátní krasové jevy, např. gejírové stalagmity nebo sintrové útvary (koblížky).

Účastníci před-exkurze prokázali překvapivě vysoký stupeň znalostí regionální geologie České republiky. Poučná byla diskuse o společných geologických jednotkách nad geologickou mapou. Neméně zajímavá byla lingvistická část diskuse, např. o jednotce silesika: některé starší geologické mapy (Geologická mapa 1 : 1 000 000 z roku 1966) uvádí přeložené názvy jednotek – např. podslezská jednotka (Subsilesian unit), což je velmi zavádějící. Cizinci jednoznačně z této informace dedukují závěr, že silesikum (Silesium) je tedy slezská a podslezská jednotka, což samozřejmě není pravda. Na novějších geologických mapách již názvy jednotek našťestí nejsou.

Exkurze 10. 6. 2006. Protože exkurze pro Rakouskou geologickou společnost byla plánována pouze na jeden den s výjezdem z Vídně, pro podrobnou návštěvu byl nakonec vybrán nedaleký Moravský kras. Správa CHKO Moravský kras se sídlem v Blansku dodala všem osmnácti účastníkům excelentní publikace a mapy. V sobotu 10. 6. 2006 na lokalitě před Sloupsko-šošůvskými jeskyněmi byla uskutečněna krátká přednáška o geologických a dalších charakteristikách Moravského krasu (Mgr. Nováková, ČGS Brno) a byl prezentován poster (od dr. G. Schuberta, BGA Vídeň) z navštívených geologických lokalit a zdrojů minerálních vod během před-exkurze. Účastníci byli potom podrobně seznámeni se všemi zajímavostmi jeskyně (během samostatné prohlídky v angličtině, orientované na geologickou problematiku) a shlédli také novou videoprojekci o historii v jeskyni Kůlna. Krátká zastávka na horním můstku umožnila obdivovat hlubiny propasti Macocha.

Exkurzi v pozdních odpoledních hodinách zakončili účastníci v Mikulově.

Na závěr: Rakouští geologové mi předali exkurzního průvodce z XXIII. geologického kongresu: „Crystalline Complexes in the Southern Parts of the Bohemian Massif and in the Eastern Alps“, která měla proběhnout 31. 8.–3. 9. 1968 v Praze. Akce se nikdy neuskutečnila z pochopitelných důvodů a tento průvodce je pořád jako nový.

Nevím, jestli po r. 1989 byla již exkurze podobná této plánovaná uskutečněna, ale pokud ne, v r. 2008 ke 40. výročí by to bylo jistě vhodné téma na další exkurzi a pokračování dobrých mezinárodně-přátelských vztahů.

Dana Havlín Nováková

Fotoarchiv ČGS

Česká geologická služba představila letos v červnu prostřednictvím svých webových stránek (www.geology.cz) veřejnosti volně přístupný on-line archiv geologických fotografií. Je zde zveřejňována fotografická dokumentace s geologickou tematikou, zatím především historických snímků z archivu ČGS. Cílem fotoarchivu je vytvořit rozsáhlý digitální archiv historické i současné fotografie, týkající se geologických oborů.

Rádi uvítáme jakoukoliv formu spolupráce, možnost prezentace vašich fotografií (klasických i digitálních), dary, pomoc při identifikaci zaniklých lokalit, osobností nebo jen připomínky k již zveřejněným fotografiím.

Fotoarchiv si můžete prohlédnout na adrese: <http://www.geology.cz/fotoarchiv/>, kde najdete všechny potřebné informace. Pokud dáváte přednost osobnímu jednání, můžete nás kontaktovat na tel. 251 085 227.

Tamara Sidorinová

Zájemci o pravidelné **zasílání informací o geologických akcích elektronickou poštou** se mohou přihlásit na adrese taborsky@cgu.cz.

Zdeněk Táborský

Přírodovědný klub Barrande (Café Barrande) v Ježkově ul. 8 (navazuje na Slavíkovu ulici vedoucí od stanice metra A Jiřího z Poděbrad) v Praze 3 – Žižkově zahájí od září 2006 znovu přátelská setkání, a to vždy ve čtvrtek od 14 h do 21 h. Připravuje opět program besed, „literárních“ vzpomínek i některé filozofické čtvrtky, rozpravu o duši krajiny a úvahy, jak se bude dále vyvíjet česká a světová geologie a jaké jsou perspektivy udržitelného růstu viděno očima geologů a dalších přírodovědců.

Doufám, že se nám podaří sestavit dobrý program pro podzim a zimu 2006, aby aspoň dva čtvrtky v měsíci (vždy od 18.00 h) byly obsazeny některými z avizovaných tematických besed nebo z ukázek našich geologických dramatických autorů a básníků. Věříme, že pátý rok činnosti klubu Barrande nebude posledním a najdeme mladý (mladší) příliv inspirace, který bude aktérem nových nápadů a způsobí geologický společenský revival 2006–2007.

Sledujte proto naše webové stránky **web.quick.cz/cafe-barrande**, kde budeme průběžně oznamovat naši klubovou aktivitu.

Těšíme se srdečně na další setkání v září 2006.

Vladimír Sattran

Zajímavé stránky:

www.osel.cz – internetový časopis pro popularizaci vědy
www.bgs.ac.uk – stránky Britské geologické služby
http://www.brgm.fr/ – stránky Francouzské geologické služby
http://www.speleo.cz/ – stránky České speleologické společnosti
http://www.baltowski-park.pl/ – polský Jurský park

Zdeněk Táborský

Národní muzeum, Přírodovědecké muzeum, Mineralogicko-petrologické oddělení a Společnost Národního muzea – mineralogická sekce vás zvou na Podzimní cyklus přednášek z geologických věd.

Přednášky se budou konat vždy v pondělí od 17 hodin v přednáškovém sále Národního muzea a budou doprovázeny výstavkami, diapozitivy a nabídkou odborné literatury. Nedělní určovací besedy se konají 3. 9., 1. 10., 5. 11. a 3. 12. 2006 od 10 hodin v přednáškovém sále muzea. Kontakt tel.: 224 497 264.

16. října – Josef Marks: *Marocké acháty*

20. listopadu – Radek Škoda: *NYF pegmatity Českého masivu a jejich mineralogie*

18. prosince – Petra Burdová: *Diamanty ze všech koutů světa*

Petra Burdová

Horáždovické muzeum a jeho mineralogické výstavy pro rok 2006

Městské muzeum Horáždovice připravuje pro tento rok dvě výstavy s mineralogickou tematikou. Ve věži horažďovického zámku bude umístěna první a rozsáhlejší výstava s názvem „Za alpskými minerály“, do stálé expozice pak bude včleněna druhá, menší výstava s názvem „Nové mineralogické nálezy na Horáždovicku a okolí“.

První výstava „Za alpskými minerály“ je v podstatě rekapitulací deseti let konání mineralogických expedic po západních a východních Alpách. Bude zde postupně představeno zhruba 10 významných mineralogických oblastí v Rakousku, Švýcarsku a Itálii, pak se návštěvníci seznámí s konkrétními lokalitami těchto oblastí. K vidění zde bude mnoho zajímavých mineralogických ukávek. Například okenní záhnědy a ametysty (až 30 cm!) ze Zillertalských Alp, křišťály a démantoidy z Val Malenca, almandiny z Ötztalu, kyanity a staurolity z Pizzo Forna, hesonity a epidoty z Aly atd. Vše bude doprovázeno fotografiemi a přehlednými texty.

Druhá výstava „Nové mineralogické nálezy na Horáždovicku a okolí“ představí návštěvníkům přírůstky do regionální mineralogické sbírky od roku 2003. Jde o „čerstvé“ sběry pracovníka muzea nebo dary či výměny starších vzorků. K vidění zde budou unikátní turmalíny (až 15cm) ze Sušice, křišťály a záhnědy od Horáždovic, spinely z Krt a Rábí, klinohumity z Rábí (až 5cm), kalcit a diopsidy z Velkých Hydčic a mnoho dalších zajímavých minerálů.

Aleš Červený

Ložiská zlata v Západných Karpatoch na prahu 3. tisícročia

Seminář věnovaný životnímu jubileu Ing. J. Knésla spojený s exkurzí se koná 28.–29. září 2006 v Banskom Studenci. Kontaktní adresa: Pavel Bačo, tel. 095 6 437 877, fax 095 6 437 874, baco@dodo.sk

Zdeněk Táborský

Gemologický spravodajca 1/2006

Na počátku července 2006 spatřil světlo světa nový gemologický časopis. Vydává jej společně Fakulta přírodních věd UKF v Nitre a Gemologický klub SGS, vzniklý při fakultě. V úvodníku členové redakční rady píší: „Šperková výroba, kterou součástíou bolo tiež spracovanie drahých a ozdobných kameňov, bola vždy individuálnym remeslom. Individualita tvorcov bola moderná v tom, že sa snažili od začiatku o vzdelovanie a výchovu svojich nástupcov. Výmenu informácií o nových materiáloch i technologických novinkách umožňovali odborné časopisy. Boli spoločenskou kronikou a miestom inzercie. Chceli by sme, aby túto úlohu zohrával i náš Gemologický spravodaj, ktorého prvé číslo dostávate do rúk...“

Prvé číslo je síce rozsahem nevelké (ten se bude časem zvětšovat), ale i tak jsou na šestnácti stranách zajímavé informace. Hned v úvodu jsou vyjmenovány hlavní časopisy, které věnovaly prostor nejen šperkům, ale i šperkovým kamenům a s nimi spojené problematice, vycházející od roku 1905 nejprve v Rakousku a po roce 1918 v Československu. Připomenuti jsou i letošní noví bakaláři gemologie, kteří v UKF v červnu úspěšně složili státní zkoušky a obhájili své práce.

Z informativních článků stojí za připomenutí popis Gemmodulu – sestavy pro identifikaci šperkových kamenů. Popis hydroxilapatitu identifikovaného ve slonovině a mamutovině, upozornění na to, že vápence mohou být zajímavou surovinou pro výrobu dárkových a dekoračních předmětů, při popisu fuchsitu je připomenuta lokalita Rudňany s kvalitní surovinou na tamních haldách. Pozornost je věnována i uralským achátům.

V první pravidelné rubrice Představujeme zaverce práce bakalářů gemologie se čtenář seznámí s prací bak. Petra Žalúdeka Puncové značky, puncový zákon a skůška rýdztosti při drahých kovov. Připomenuta je i nově navázaná spolupráce se Sliezskou univerzitou v Sosnowiec-Katowice s informací o literatuře, se kterou se mohou zájemci seznámit

ve vznikající knihovně Gemologického klubu při UKF. Redakční kolektiv nezapomněl ani na informaci o chystaných kamenářských výstavách a burzách, počínaje tou letní v Lomnici nad Popelkou.

První krok Gemologického spravodajca je jen základem, zda jej bude možno označit za úspěšný záležití nejen na jeho redakční radě, ale hlavně na čtenářích a spolupracovnících. Zatím bude vycházet čtyřikrát ročně, a časem se uvidí. Ostatně věta: Radi přijmeme vaše náměty a hlavne správy a články, o ktoré se chcete podeliť s ostatnými., kterou nalezneme na první stránce, to připomíná.

Časopis lze kontaktovat na e-mailových adresách editorky illasova@pobox.sk, nebo šéfredaktorky jschlarmannova@ukf.sk. Zájemci z Čech časem budou moci časopis koupit na několika místech v Čechách, budou o tom informováni.

Ivan Turnovec

Mineralogické burzy

9. 9. 2006 Příbram, Setkání přátel nerostů, kamenů, šperků a fosilií, Dům kultury, 9–14, info.: Z. Marcínková, P.O. Box 41, 261 92 Příbram 2, tel.: 318 621 461, **marcinikova@diamo.cz**

15.–17. 9. 2006 Praha, Mezinárodní veletrh Sběratel, Praha 7, Výstaviště, Pá a So 10–18, Ne 10–16, info.: J. Jirásek, Progres Partners Advertising, Opletalova 55, 110 00 Praha 1, tel.: 224 218 403, 224 236 506, fax: 224 218 312, **sberatel@ppa.cz - www.sberatel.info.cz**

7. 10. 2006 Jablonec nad Nisou, Výměnná a prodejní výstava minerálů, zkamenělin, drahých kamenů, šperků a léčivých kamenů, 7.30–14, Gymnázium U balvanu 16, info.: H. Nemetschke, Revoluční 26, 466 01 Jablonec nad Nisou, tel.: 483 317 409

14. 10. 2006 Nové Město na Moravě, Burza minerálů, fosilií a šperků, Kulturní dům, Tyršova ulice, 8.30–15.30, info.: V. Soldánová, tel.: 566 618 961, **vlasta.soldanova@nmnm.cz**

3.–5. 11. 2006 Mnichov, Neue Messe Riem, 9-18, info.: J. Kielmann, Postfach 1361, 820 34 Oberhaching, Německo, tel.: 0049 89 6134711, fax: 0049 89 6135400, **www.mineralientage.de**

10.–12. 11. 2006 Tišnov, XXXI. podzimní mezinárodní expozice minerálů, Sokolovna + gymnázium + zákl. škola, Pá 12–19 h, So 8.30–19 h, Ne 8.30–16 h, INFO: A. Sučko, Hornická 1526, 666 03 Tišnov, tel. 549 415 332, tel./fax 549 413 175, e-mail: **sokoltisnov.min@wo.cz; andrej.sucko@wo.cz; www.mineral-tisnov.wz.cz; www.tisnov-mesto.cz**

18. 11. 2006 Ostrava-Poruba, Mineralogické setkání, VŠB TUO, Nová knihovna, info: M. Kraus, Korunní 18, 709 00 Ostrava, tel.: 596 979 111, 605 846 925, **milos.duraj@vsb.cz**

25. 11. 2006 Brno, Prodejní výstava minerálů, fosilií, šperků a přírodnin, 9–16, Kongresové centrum Brno-Výstaviště, info: O. Mačalíková, Kongresové centrum, Výstaviště 1, 647 00 Brno, fax: 543 211 221, tel.: 607 928 457, **macalikova@kcbbrno.cz**

2. 12. 2006 Jičín, Kulturní dům, Prodejní výstava minerálů, šperků a drahých kamenů, 8–14, info.: J. Marks, Blata 7, 506 01 Jičín, tel.: 493 576 194, 493 505 343, 737 203 596

4.–6. 5. 2007 Tišnov

9.–11. 11. 2007 Tišnov

Andrej Sučko

Desátý ročník výstavy Drahé kameny a minerály v Lomnici nad Popelkou

Jde o významnou prezentaci minerálů permokarbonských hornin Podkrkonoší. Vernisáž tohoto již jubilejního ročníku výstavy Drahé kameny a minerály v Městském muzeu a galerii v Lomnici nad Popelkou proběhla v neděli 2. července. Úvodní slova během zahájení pronesli pánové Mgr. Chocholáč z Klenotnice v Nové Pace a bývalý ministr životního prostředí RNDr. Miloš Kužvart. Na vernisáž byl pozván i lomnický rodák profesor Zdeněk Johan, žijící od svého odchodu z komunistického Československa ve Francii. Profesor Johan letos již v Českém ráji byl. Zúčastnil se 19. června jarní exkurze České geologické společnosti po vulkanitech Geoparku Český ráj. Při té příležitosti si prohlédl i turnovské muzeum. Znovu opustit v krátké době svůj nový domov, práci a úřad (kromě práce vědecké je i starostou obce, ve které žije) bohužel nemohl.

Lomnickým organizátorům výstavy nicméně napsal velice hezké psaní, které si dovolím citovat:

„Vážení přátelé, obdržel jsem od organizátorů pozvánku na X. jubilejní výstavu drahých kamenů a minerálů, jejíž vernisáž se bude konat 2. července. Byl jsem požádán, abych při této příležitosti pronesl krátký příspěvek k zahájení výstavy. Bohužel, vzhledem k mému zaneprázdnění se letos nebudu moci vernisáže zúčastnit. Využívám tedy nabídky organizátorů a posílám Vám alespoň touto cestou několik slov.

Podkrkonoší, ke kterému jako rodák z Lomnice nad Popelkou patřím, je rájem mineralogů a sběratelů nerostů. Snad nikde na světě, kromě Brazílie, neexistuje na tak malé ploše tolik mineralogických lokalit, které jsou předmětem zájmu sběratelů a vědeckých pracovníků. Za jejich existenci vděčíme především permokarbonským čedičovým výlevům (melafyřům) bohatým na plyny a vodu. Fluida, která v nich cirkulovala, vedla k přenosu a ukládání kyslíčnicku křemičitého jak ve formě gelu, tak krystalů křemene v dutinách vytvořených odplyňováním čedičového magmatu. Vznikly tak acháty a drůzy křemene, vzácně ametystu, charakteristické pro podkrkonošské melafyry.

Vím, že na výstavě budete moci obdivovat obrovskou diverzitu achátů z různých lokalit. I když jejich vznik je v principu znám, zůstává celá řada otázek, na které současná věda hledá stále odpověď. Jde hlavně o variaci v barevnosti, kterou lze zčásti vysvětlit mocností železa, ale tato interpretace není v některých případech zcela uspokojivá. Fantastická variabilita jejich textur zůstává rovněž částečně bez odpovědi. Nicméně, specialista pozná, ze které lokality daný

achát pochází. Je tedy zřejmé, že textury a barevnost achátu závisejí na specifických podmínkách prostředí vzniku lávových proudů a jejich postmagmatického vývoje. Jistě budete mít rovněž možnost ocenit krásu zeolitů z Kozákova, Morcínova a jiných lokalit, pektolitu ze Želechovského údolí a olivínu ze Smrčí. Dovolte mi podotknout, že studium olivínových koulí v čedičích Podkrkonoší podstatně obohatilo naše znalosti o složení svrchního pláště naší planety (svrchní plášť je zóna pod kontinentální kůrou).

Výstava každoročně přináší nové objevy sběratelů, obohacující naše znalosti o mineralogii Podkrkonoší. Myslím si, že jejich zásluha o poznání neživé přírody našeho kraje není dostatečně oceněna a zasloužila by si větší zájem vědeckých pracovišť.

Každý vzorek achátu, jaspisu a jiných odrůd křemene představuje dílo umělce, kterým je příroda. Krása těchto výtvorů zaujala akademické malíře, hlavně surrealisty. Světově známá česká malířka Toyen (vlastním jménem Marie Čermínová) několikrát zvětčila acháty na svých obrazech. Stalo se tak i v dílech jiných surrealistických malířů, kteří byli uneseni krásou textur achátu, jako například J. Istler, F. Muzika a J. Štýrský.

Připomeňme, že leštěné odrůdy křemene hrály důležitou roli v české historii a dokonce i české státnosti. Císař Karel IV. rozhodl o jejich použití pro obložení stěn kaple hradu Karlštejna a kaple svatého Václava ve svatovítské katedrále v Praze. Dnes tato místa představují vrcholy gotického umění v českých zemích. Ve světovém měřítku známe použití jaspisu a achátu v podstatě od doby kamenné (nástroje) přes dobu bronzovou (luxusní číše a podnosy), mezopotamskou, řeckou a římskou kulturu (číše, kameje a jiné šperky) až do doby historické Evropy. Zájem o tyto nerostné suroviny nepominul nikdy v historii lidstva.

Jak jistě víte, můj život byl a je spjat s mineralogií. Vždy jsem si vážil amatérských zájemců o tento vědecký obor. Byl jsem ostatně jedním z nich před studiem na Karlově univerzitě. Proto oceňuji jejich vervu, se kterou se vrhají do sběratelských akcí. Jen o jedno je prosím; ať respektují přírodu tím, že uvedou do původního stavu lokality, na kterých provádí sběratelské práce.

Měl jsem možnost před několika dny navštívit poprvé mineralogické a paleontologické expozice muzea Českého ráje v Turnově. Byl jsem opravdu příjemně překvapen mezinárodní úrovní těchto expozic. Lomnické muzeum je v tomto směru značně pozadu, i když jeho fondy, pokud se týče mineralogie a paleontologie, jsou skvělé a mohou být snadno doplněny. Chybí prostor a moderní instalace. Dovoluji si využít této příležitosti, abych se obrátil na městskou radu města Lomnice s tím, aby uvážila založení geologicko-mineralogické sekce muzea v dostatečných prostorách. Znam celou řadu kolegů, kteří by mohli přispět ke slovnosti této sekce, jako např. prof. dr. J. Kukulovou (Carleton University, Ottawa), která studovala hmyz v permských vrstvách u Lomnice, a jiné. Sám bych s radostí přispěl ke scénáři tohoto muzea. Znam rovněž mnoho jiných vědeckých pracovníků, kteří by mohli spolupracovat na jeho realizaci. Jsem přesvědčen, že tato expozice by nejen podstatně zvýšila počet turistů přijíždějících do Lomnice nad Popelkou, ale i pomohla lomnickým kamenářům. Turnov je jistě srdcem Českého ráje, ale Lomnice je nesporně geologickou perlou permokarbonu Podkrkonoší. Existence této trvalé expozice v lomnickém muzeu by byla samozřejmě součástí Geoparku, který byl právě založen a který vyžaduje pozornost místních orgánů, aby jeho existence byla trvale zakotvena v mezinárodním měřítku.

Patřím k těm, pro které je krása minerálů součástí života. Vzdávám hold přírodě, která vytvořila nádheru, kterou můžeme obdivovat v mineralogických sbírkách a na výstavě, kterou organizujete. Z. Johan“.

Ocenění od významného mineraloga, který objevil více než desítku nových minerálů, si výstava v Lomnici a její organizátoři, kamenáři i pracovníci místního muzea, zaslouží. Zdejší výstava patří bezesporu k těm skutečně významným. To, že je v relativně malém městě, na věci nic nemění. Návštěvníci si zde mohli prohlédnout kvalitní ukázky hlavně achátů, araukárií, ale i dalších minerálů zdejších sběratelů. Viděli zde hlavně nové nálezy z podkrkonošských melafyrů a permokarbonových sedimentů, ale i dalších lokalit Čech.

Ivan Turnovec

Putovní výstava s názvem „Mikro a makrosvět karlovarského vřídlovce“

byla zahájena první expozicí ve výstavní prostoře děkanátu Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity (viz http://info.muni.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=476&Itemid=97). V současné době je výstava umístěna v prostorách ornitologické stanice v Přerově, kde je možno ji shlédnout do 30. 10. 2006.

Pokud si chcete výstavu prohlédnout z pohodlí vaší kanceláře, najdete ji i na www.gli.cas.cz/vridlovce.

Lenka Lisá

Stanovisko vědců a odborných pracovníků k ochraně českých lesů

Na jaře tohoto roku bylo vypracováno a odborné veřejnosti představeno „Stanovisko vědců a odborných pracovníků k ochraně českých lesů“, jehož cílem je upozornit na nepříliš dobrý stav lesů, a to jak z hlediska jejich zdravotního stavu, tak i druhového složení, biodiverzity a způsobů obhospodařování lesů. Stanovisko dále navrhuje změny, které by měly v oblasti lesnictví proběhnout, aby se stav lesů zlepšil a nazírání na les nebylo orientováno jen ekonomikou těžby dřeva. Stanovisko v tuto chvíli podpořilo téměř 300 vědců a odborných pracovníků, mezi nimi ředitelé tří ústavů Akademie věd, děkan Přírodovědecké fakulty UK a prorektor Jihočeské univerzity. Stanovisko a seznam signatářů jsou uveřejněny na adrese <http://lesy.drosera.cz/>.

Jakub Hruška

Společenská rubrika a výročí

Životní jubilea členů České geologické společnosti od 1. 8. 2006 do 31. 1. 2007

60 let

4. 9. Ing. Radomír Doubravský
24. 11. Miroslav Zeman
12. 12. RNDr. Jan Malec

65 let

21. 9. RNDr. Václav Tichý
2. 10. RNDr. Jaroslav Domas
21. 11. RNDr. Pavel Schovánek, CSc.
3. 1. Miroslav Prokš

70 let

5. 7. Prof. Gordon Medaris
30. 9. RNDr. Petr Morávek
21. 11. Doc. Ing. Josef Honěk, CSc.
11. 1. Ing. Bohdan Scharm

75 let

12. 8. Doc. RNDr. Danuše Štemproková, CSc.

17. 8. Ivan Švihnos
22. 8. RNDr. Ladislav Pokorný
31. 8. RNDr. Augustin Kocák, CSc.
16. 9. RNDr. Antonín Těžký, CSc.
17. 9. RNDr. Zdeněk Stráník, DrSc.
26. 9. RNDr. Jaroslav Václ
26. 11. Ing. Luděk Minařík, CSc.
14. 12. RNDr. František Valín, CSc.

80 let

9. 9. Prof. Ing. Jan Šilar, DrSc.
25. 1. RNDr. Zdeňka Řeháková

81 let

29. 8. RNDr. Vlasta Zukalová
10. 12. Doc. Ing. Josef Neužil
31. 1. Josef Heger

82 let

14. 8. Ing. Emil Piňos

28. 10. Ing. Vlastimil Myslíl, CSc.
5. 12. RNDr. Miroslav Zeman, CSc.
7. 12. Doc. RNDr. P. Povondra, DrSc.

83 let

27. 8. RNDr. Zdeněk Vejnar, DrSc.

84 let

7. 8. Prof. dr. Jan Petránek, DrSc.
24. 1. Ing. Jaromír Pelz

87 let

14. 8. Ing. Eva Novotná

92 let

1. 12. RNDr. Zdeněk Roth, DrSc.

Omlouváme se za případné chyby a nedostatky, ale veškeré tituly a data narození jsou uvedeny tak, jak byly do sekretariátu společnosti nahlášeny. Změny prosíme hlase průběžně.

Prosíme všechny členy, jejichž jubileum se blíží a kteří si nepřejí být mezi jubilanty uvedeni, aby tuto skutečnost oznámili včas na sekretariátu společnosti a předešli tak nežádoucím mrzutostem.

Blanka Čížková

Následujícím členům se omlouváme, že jim nemůžeme k životnímu jubileu blahopřát, protože v sekretariátu Společnosti nemáme jejich data narození: RNDr. Pavel Bryda, Ing. Marie Čermáková, Ing. Jaroslav Sterzel, RNDr. Jan Hamáček, RNDr. František Hrouda, František Kabát, RNDr. Jiří Kessler, Ivan Landa, Prof. Gordon Medaris, RNDr. Jiří Šíma a RNDr. Marie Starobová.

Zdeněk Táborský

Jubileum doc. ing. Josefa Neužila, CSc.

10. prosince minulého roku vstoupil doc. Josef Neužil mezi osmdesátníky. Původně keramik se stal po většinu svého aktivního života významným argilologem a univerzitním učitelem. Jeho bývalí kolegové z katedry petrologie UK mu upřímně gratulují a přejí zdraví tak pevné, jak odolný je eklogit lokality Hutě u Bechyně, na němž ho zachycuje připojený snímek starý padesát let.

Ferry Fediuk

Miroslav Váně osmdesátníkem

6. května 2006 se dožil 80 let pan Miroslav Váně z Chomutova. Patří mezi nejstarší členy České geologické společnosti (dříve Čs. společnosti pro mineralogii a geologii). Stručný jeho životopis a bibliografie jeho prací vyšly k jeho 60. narozeninám v Časopise pro mineralogii a geologii (č. 3/1987). Podívejme se na jeho další život a práci za uplynulých 20 let, kdy oslavenec dále pilně pracoval a rozšířil své spisy o další desítky publikací.

Váně zůstal věrný své celoživotní tematice – geologické stavbě severozápadních Čech, ať už jde o problémy tamní křídly, terciéru nebo kvartéru. Nejvíce se zabýval oblastí Chomutovska, Žatecka a Lounska, ale pracoval i na Mostecku a Teplicku. Postupně publikoval své velmi důkladně zpracované pojetí stratigrafie jednotlivých útvarů v tomto území.

Spolupracoval s řadou našich předních paleontologů, zajímaly ho tektonické otázky (krušnohorský zlom, deformace uhelné slaje aj.), otázky stáří a geneze křemenců oblasti, všiml si i geomorfologických jevů. Nejvíce článků publikoval v Časopise pro mineralogii a geologii a ve Zprávách o geologických výzkumech.

V roce 1999 vyšlo jeho stěžejní celoživotní dílo „Geologie Lounska pro třetí tisíciletí“, kniha vydaná vlastním nákladem v počtu asi 50 výtisků. Na 471 stránkách formátu A 4 shrnul výsledky svých bádání. Ke knize patří 6 listů barevných geologických map 1: 25 000, které zachycují vlastní mapování. Je to velkolepé dílo jednotlivce, v němž nejen líčí postup a výsledky své práce, ale zachycuje i dokumentaci geologických jevů za těch 55 let, co v oblasti působil. Mirek pilně a dobře fotografoval a tak v knize máme svědectví půlstoletého vývoje geologických poznatků, ale i krajiny a přírody.

Myslím, že Váněho kniha si zasloužila větší pozornost v řadách geologů, zejména těch, kdo v severozápadních Čechách působí. Mirek knihu financoval z vlastních prostředků a vložil do ní nejen své odborné poznatky, ale i své zaujetí pro kraj, v němž žil a který mu hluboko přirostl k srdci. Jeho názory se mohou lišit od názorů jiných geologů, nechybí jim však přesvědčivost a důkladná znalost terénu.

V posledních letech se jeho zdravotní stav zhoršil, lituje především, že mu už neslouží nohy a že už se do terénu nedostane. Před několika lety se s manželkou přestěhoval do penzionu pro důchodce. V roce 2004 mu Geologická společnost J. E. Hibsche při ústeckém muzeu udělila čestné vyznamenání za zásluhy o geologické poznání severozápadních Čech.

Přejeme mu na jeho další životní cestě klidná léta a uspokojení z celoživotního díla.

Norbert Krutský

75 let Jaroslava Haka

V březnu (12. 3. 2006) oslavil své narozeniny RNDr. Jaroslav Hak, CSc. Prakticky celý jeho život je svázán s Kutnou Horou – zde se narodil, chodil do školy, maturoval, oženil se a i dnes tam žije nejen on, ale i jeho syn a vnuk. Ve škole, ale i díky skautingu a dolování získal zájem o přírodní vědy, zvláště geologii. Protože z kádrových důvodů nemohl jít na vysokou školu, tak pracoval na dole Kaňk a potom jako technik v chemické laboratoři Ústavu pro průzkum nerostných ložisek (později Ústav nerostných surovin). Díky „dělnicko-technickému“ vylepšení kádrového původu se v roce 1952 dostává na Přírodovědeckou fakultu UK, kde v roce 1956 ukončil obor mineralogie. V letech 1956–1967 pracoval jako mineralog v ÚNS v Kutné Hoře. Zde se zabýval především rudní mikroskopií, studiem stopových prvků a geochemií hydrotermálních ložisek. Získané poznatky publikoval v odborných časopisech a také využil při sepsání kandidátské práce. Titul kandidáta geologických věd získal v roce 1964, kdy obhájil práci o mineralogii a geochemii antimonových ložisek Nízkých Tater.

Dr. Hak patří mezi ty správné geology, kteří mají „boty z toulavého telete“, a tak strávil řadu let při práci a studiu v cizině, přičemž navštívil skoro 50 zemí. Pracoval v zahraničí jako expert i ve funkci šéfa geologických expedic. V roce 1968 se zúčastnil roční expedice do Nigérie, která vyhledávala sekundární ložiska cínu, a tím začínají jeho četné práce v cizině. Po návratu pracuje v letech 1969–1970 v ÚNS jako vedoucí výzkumu. V roce 1971 odjíždí znovu do ciziny, tentokrát na delší dobu. Nejdříve je expertem OSN v Indonésii na projektu průzkumu mořských cínových ložisek a pak se při stáži na Carleton University v Ottavě věnuje nejnovějším metodám laboratorního výzkumu včetně mikrosondy. Po návratu v roce 1973 pracuje chvíli v ÚNS a pak přechází do Ústředního ústavu geologického a stává se konzultantem pro zahraniční činnost. Zde až do roku 1981 sestavuje různé zahraniční projekty, mj. pro Vietnam, Irák, Jordánsko, Jemen a Sýrii. Od roku 1978 pracuje v Iráku jako expert a potom je v letech 1979–1980 šéfem expedice „Mapování západní pouště Iráku“; tento post přebírá po dr. Budayovi. V roce 1981 je opět rok na univerzitě v Ottavě jako research fellow a dále v letech 1982–1983 a 1985 je expertem OSN v Thajsku na projektu průzkumu mořských ložisek cínu. V roce 1985 pracuje v Jemenu a Tanzánii. V letech 1986 až 1990 vede velkou a úspěšnou expedici v Sýrii. V roce 1989 se ještě na půl roku vrací na Carleton University. Kariéru končí na Přírodovědecké fakultě UK jako sekretář projektů Evropské unie (TEMPUS a JEN).

Dr. Hak publikoval přes 70 prací v našich i zahraničních časopisech. Popsal 5 nových minerálů a je po něm pojmenován i minerál tetraedritové skupiny – hakit. Zahraniční, odborné i organizační zkušenosti vždy rád předával svým mladším kolegům a kamarádům. Znalosti a zážitky z ciziny používá i při odborných i popularizačních přednáškách. Díky své vynikající angličtině překládá kolegům řadu odborných publikací.

Slávek je ve svých 75 letech v relativně dobré fyzické a psychické pohodě a všichni kamarádi mu přejí do dalších let mnoho zdraví!

Mojmír Opletal

Pavel Linhart sedmdesátníkem

V únoru (24. 2. 2006) oslavil Ing. Pavel Linhart své sedmdesátiny. Přestože není geologem, nejproduktivnější část jeho života byla více než těsně spjata s geologií. Narodil se v Plzni, absolvoval VŠE v Praze a stal se bankovním úředníkem. V turbulentním osmašedesátem roce, jako mnoho jiných, se angažoval v Pražském jaru a krátce poté byl nucen se rozloučit s bankovním sektorem, aby nakonec zakotvil v geologii, kterýžto resort byl pro mnohé „postížené“ jakýmsi přístavem klidu a naděje či „azylovým domem“. V roce 1974 nastoupil do tehdy Ústřední ústavu geologického, kde

pracoval v zahraničním oddělení až do roku 1988. Od samého začátku svého působení v tomto resortu byl u všech zahraničních akcí, které se realizovaly nebo na které se vypracovávaly projekty. Díky Pavlovi byly všechny úspěšné. Zejména je třeba jmenovat pětileté mapovací a geochemické expedice v Iráku a Sýrii, jichž se zúčastnil a zejména dbal na jejich hladký ekonomický průběh. Jeho znalosti ekonomické stejně jako jazykové předčily mnohé reprezentanty podniků zahraničního obchodu (tenkrát PZO Polytechna a PZO Strojexport), přes které se akce musely realizovat. Mimo výše uvedené stěžejní zahraniční akce se podílel na vypracování ekonomických částí mapovacích projektů do Jordánska, Jemenu, Vietnamu, znova Iráku (písky a jíly v Západní poušti), pracoval na expertních smlouvách ústavních geologů, kteří byli vysíláni do zahraničí a byl jediným ekonomem, který již za rigidního socialismu myslil „kapitalisticky“. Po sametové revoluci byl obchodním radou v Německu a potom pracoval jako vrchní ředitel v IPB a v ČSOB. Nakonec byl iniciátorem sepsání monografie *Geology of Iraq*, na jejímž vydání se podílel i finančně. Pavel vzpomíná na své působení v geologii s nostalgii a se zkušeností, že nesrovnatelně nejvíc legrace a dobrého prožil právě s geology. Přejme mu hodně zdraví a další kontakty s mladou geologickou generací.

Jaroslav Hak

Mojmír Opletal oslavil své pětadesátiny

Je tomu tak, Mojmír oslavil své polokulaté jubileum komorně v kruhu svých souputníků v pivnici U hrocha, kde se pravidelně setkává parta nazývaná „Budayova cizinecká legie“, k níž bytostně patří stejně jako k mapování v těch nejrůznějších měřítkách, a to hned v několika světadílech. Moja je mapérem par excellence, nepřezenu, když poznamenám, že je jakýmsi pokračovatelem geologických guru Matějky, Svobody, Zoubka, Budaye a dalších, kteří na základě praktických terénních činností dokázali napsat významné publikace nebo sestavit dodnes moderní geologické mapy. Je autorem či spoluautorem ca 150 publikací a 50 map; a můžeme k tomu připočítat i dalších 210 „padesátek“, na kterých byl hlavním redaktorem. Nepřehlédnutelná je jeho činnost v zahraničních expedicích, z nichž je třeba jmenovat zejména legendární iráckou v letech 1976–1980. V Západní poušti byl redaktorem 13 map 1 : 100 000, což je území o velikosti 30 000 km². Také ve vietnamské expedici (1987–1990) byl hlavním autorem závěrečné zprávy. Nakonec mapoval v letech 1999–2005 především vulkanitu v Nikaragui a Salvadoru. Podílel se na vypracování mapovacích projektů v Jordánsku, Jižním Jemenu, ve Vietnamu, na projektu podrobného mapování a průzkumu jílu a písku v Západní poušti Iráku a na dalších mapovacích záměrech.

Mojmír vystudoval geologickou průmyslovku v Praze a posléze Přírodovědeckou fakultu UK v Praze, titul RNDr. získal v roce 1973, a nakonec ve svých 56 letech obhájil kandidátskou práci na Masarykově universitě v Brně (CSc.). Téměř celou svou profesní kariéru strávil v Ústředním ústavu geologickém (nyní ČGS), kde pracuje od roku 1965 dodnes. Mapovat začínal v Krkonoších, ale jeho hlavním terénem byly Orlické hory a Jeseníky. V letech 1975–1999 byl hlavním redaktorem geologických map 1 : 50 000, tehdy stěžejním projektu ústavu. Ve svých mapovacích terénech hraničících s Polskem a Německem dodnes úzce spolupracuje s polskými a německými kolegy a je vysoce hodnocen příslušnými institucemi obou států od kterých získal i medaile. Odborně má blízko k tvrdé petrografii, ale publikoval také práce z dalších oborů: geofyziky, ložiskové geologie, či geochemie. Je nejen vynikajícím geologem, ale také kuchařem, znalcem bylin a přírody vůbec. Vyrábí pro sebe a své kolegy bylinné čaje i chutné likéry. Poutavě vypráví i píše o svých nesčetných zážitcích a dobrodružstvích. Mojmír je kolega do každého počasí. Je šprýmařem i amatérským filozofem. Přejme mu hodně zdraví, optimismu a dobré nálady do dalšího mapování a poznávání přírody.

Jaroslav Hak

Významný geochemik, akademik Slovenské akademie věd, profesor Bohuslav Cambel zemřel

V neděli 9. 7. 2006 se ve 4 hodiny odpoledne uzavřela odchodem Bohuslava Cambela významná kapitola slovenské a také československé ložiskové geologie a geochemie. Profesor a akademik Slovenské akademie věd Bohuslav Cambel byl charismatickou osobností, která měla velký vliv na formování přírodovědních, zejména geologických oborů od padesátých do začátku devadesátých let minulého století, a to nejen na Slovensku, ale v celé Československé republice. Význam akademika Cambela byl jak ve vědeckém výzkumu a při jeho aplikování v praktické sféře, tak, později, v jeho pedagogické a organizační práci. Myslím, že všichni dnešní významní slovenští geochemici a řada geologů jsou Cambelovými žáky anebo alespoň byl jejich odborný růst pozitivním způsobem Cambelem ovlivněn.

Akademik Cambel měl velkou zásluhu na propojení českého a slovenského výzkumu. Byl prvním, kdo v Československu ustanovil geochemii jako samostatný obor. Založil katedru geochemie na Komenského univerzitě v Bratislavě a jeho přičiněním získal na významu tento obor na půdě Slovenské a Československé akademie věd a posléze i na československých univerzitách. Jeho hlavním zájmem byla původně geochemie vyvřelin a rud, ale na jeho moderní a předvídativé myšlení ukazuje to, že byl jeden z prvních u nás, kdo pochopil a začal propagovat význam geochemie při výzkumu a ochraně životního prostředí. Na svou novou katedru zval české odborníky, aby mu pomohli s výukou v oborech, pro které zatím nebyli na Slovensku specialisté. Jeho přátelství s českými geochemiky pomohlo překonat řadu byrokratických problémů, které stavěl rozvoji vědy, zejména na mezinárodní úrovni, komunistický režim.

Akademik Cambel užíval svého osobního šarmu a konec konců i politického vlivu noblesním způsobem ku prospěchu svých kolegů.

Bohuslav Cambel se narodil v r. 1919 v Slovenskej Lupči. V roce 1939 se zapsal na vysoké škole na učitelství oboru přírodopis – chemie. Doktorem přírodních věd (RNDr.) byl promován v r. 1948 po obhajobě dizertace „Amfibolity Malých Karpat“. Jeho monografie „Hydrotermálně ložiská v Malých Karpatech“ byla dizertací k udělení akademického titulu doktor geologicko-mineralogických věd (DrSc.). Již v r. 1952 založil na Komenského univerzitě katedru nerostných surovin, která se později stala jeho přičiněním katedrou nerostných surovin a geochemie. Zde zajišťoval výuku geochemiků až do r. 1980. Akademik Cambel pracoval ve všech významných organizačně-vědeckých funkcích počínaje děkanem, rektorem Komenského univerzity a ředitelem Geologického ústavu Slovenské akademie věd. Byl členem geologického komitétu Československé akademie věd. Za tuto všestrannou a vždy obětavou práci byl Akademik Cambel oceněn mnoha vyznamenáními a obdržel řadu cen.

Se svými žáky a kolegy byl autorem významných slovenských odborných publikací. Vzpomeňme jen některých z nich: Hydrotermálně ložiská v malých Karpatech (Acta geologica, 3, 335, 1959), Petrographie und Geochemie der metamorphen Hornblendegesteine aus der Kleinkarpatenregion. Náuka o Zemi (SAV, Geol., 1, 104 1965), Geochémia metamorfovaných bázických hornín tatroveporidov centrálnych Západných Karpát (Veda, 516, 1982), Geochemical characteristics of black shales from the ore-bearing complex of the Malé Karpaty Mts. (Geol. zbor. Geol. carpath., 34, 3, 159–382, 1983), vlastním nákladem publikoval v r. 1992 práci Termodynamika metamorfných podmienok kryštalínika Západných Karpát. Bibliografie Profesora Cambela vyšla v řadě článků; z posledních cituji Mineralia Slovaca 1B12, 1980, 4, 21, 1984 a 5, 26, 1994 a Geologica carpathica 5, 40, 1989. Kromě toho vypracoval kolem 300 výzkumných zpráv a posudků.

Akademik Bohuslav Cambel byl významnou osobností Československé geologie minulého století a jeho odkaz je naplňován mnoha desítkami jeho žáků, kteří dnes vesměs působí na Slovensku.

Byl jsem jedním z těch, které Bohuslav Cambel přizval k výuce na svoji katedru. Velmi jsem si toho vážil a měl jsem to štěstí, že jsem mohl oceňovat přátelskou a tvůrčí atmosféru, kterou Bohuslav Cambel kolem sebe dovedl vytvořit. Čest jeho památce.

Tomáš Pačes

Vzpomínka na RNDr. Jana Kovářika

28. ledna 2006 nás opustil dobrý přítel a vynikající geolog RNDr. Jan Kovářik. V březnu 2006 by se dožil sedmdesáti pěti let.

Byl žákem pražského Akademického gymnázia, slavné Křemencárny, kde chodil do třídy s J. Škutinou nebo M. Friedlem. Přestoupil na chemickou průmyslovku, na níž maturoval v r. 1950. Byl také členem slavného Foglarova skautského oddílu. Přírodovědeckou fakultu Karlovy univerzity (tehdy samostatnou Geologicko-geografickou fakultu UK) na Albertově navštěvoval od roku 1951, specializaci základní geologický výzkum zakončil v roce 1955. Nastoupil do podniku Geoindustria, kde pracoval na průzkumu a výzkumu nerudných surovin. V mládí se věnoval svému koníčku speleologii a s přáteli jako prof. RNDr. Jiřím Kuklou, RNDr. Františkem Skřivánkem nebo doc. RNDr. Jiřím Kovandou a mnoha dalšími objevovali krásu středočeského krasu. Byly to pionýrské doby, které ovlivnily později otevření a úpravu dnes známého Českého krasu Berounska. Současně v něm tékala satirická a básnická mysl, za studentských let byl divadelním ochotníkem a psával geologickou poezii, z níž některé verše, jako byly parafráze na Rostandova Cyrana „Toť geologičtí kadeti jsou – a Radim Kettner jich kapitán“, v naší geologické obci téměř zlidověly. Jan byl mnohostranně nadaným a vnímavým člověkem různých, často protichůdných zájmů. Geologie nerudných surovin byla však jeho hlavní doménou s četnými exkurzy do regionální geologie a správní a úřednické agendy v době, kdy pracoval na Českém geologickém úřadě a později na geologickém odboru Ministerstva životního prostředí. Byl jedním z našich nejlepších znalců českých nerudných ložisek, autorem mnoha odborných znaleckých posudků, zkušeným poradcem v oblasti využívání našich nerudných surovin.

Přes všestrannou znalost praktické geologické problematiky je publikační činnost RNDr. Kovářika poměrně skromná a týká se nejvíce otázek krasu a nerudných surovin. Uveřejnil několik článků v časopise Český kras (např. o jeskyních Šarkaňové a Homološova díra ve Spišsko-gemerském rudohoří, o krasových jevech v Praze-Podolí, v International Speleology o kuželových krasových dutinách na jižním Sulawesi na Celebesu, kde pracoval jako geologický expert, nebo o ochraně krasových oblastí v ČSSR ve vztahu k průmyslovému dobývání vápenců). Publikoval články o karlovarských kaolinech a jejich perspektivách, o problematice prognózních zásob nerudných surovin a o zajišťování křemenných surovin. V roce 1983 komentoval také 1. mezinárodní sympozium o filmové tvorbě v oblasti geologie.

Poslední roky v důchodu se zabýval historií pražské geologie a drobné glosy uveřejňoval ve Zpravodaji ČGS. Věnoval se např. původu kamene (tzv. „prachatického biotitického dioritu“), z něhož Stanislav Sucharda vytesal portrét Antonína Dvořáka pro hrobku na vyšehradském Slavíně. Zajímal ho vztah kamene k výtvarnému umění, hovořil znalecky o způsobu větrávání, které pozoroval na slavínských náhrobcích i jinde. Chtěl také zachytit některé životní zastávky své maminky, které byla redaktorkou a pracovnící českého Červeného kříže a spoluvytvářela intelektuální rodinný život s Janovým otcem Františkem Kovářikem, známým divadelním a filmovým hercem. Stále více jej vábily drobnokresby ze života velkých geologů (Slavík, Kettner, Kodým) a plánovali jsme sestavení jakéhosi „almanachu“ vzpomínek na

slavnou éru československé geologie minulého století. Tyto vzpomínky už nestačil sepsat. Zůstanou jen v povědomí jeho přátel. Odešel rychle, jako by už spěchal za svými blízkými.

Milý Honzo, stopa vzpomínek, kterou jsi vyryl v paměti svých přátel, zůstane trvalá a živá.

Vladimír Sattran

22. 6. 2006 zemřela Ananda Gabašová

V červnu letošního roku nás po dlouhé a těžké chorobě opustila dobrá kamarádka a pracovitá kolegyně dr. Ananda Gabašová. Narodila se 28. listopadu 1953 v Ulánbátaru. Vychodila čínskou a po začátku kulturní revoluce ruskou základní školu, maturovala na ruském gymnáziu. Vysokoškolská studia na Matematicko-fyzikální fakultě UK absolvovala v Praze, kde se setkala i se svým budoucím životním partnerem. Zaměření její diplomové práce „Poruchy struktury kovů“ ji přivedlo do výzkumného centra ČKD. Odtud jí přilákala do tehdejšího ÚÚG dr. N. Gabrielová, která se s ní seznámila jako s vynikající odbornicí na mikrofotografování na elektronovém skenovacím mikroskopu. Spolupracovala na mineralogických i paleontologických projektech. Patřila k těm pracovníkům, kteří jsou skromní a na první pohled nenápadní, ale vyprodukovala obrovské množství dat a výsledků. Bude nám všem chybět.

Zdeněk Táborský a František Veselovský

Rozloučení s RNDr. Jiřím Šindelářem, CSc.

Tento významný představitel české sedimentární petrologie opustil geologické řady 3. července 2006 a o osm dní později spočinul v rodinném hrobu ve Žlebech, v nichž se 19. března 1929 narodil. Maturant gymnázia v Čáslavi vstoupil na Přírodovědeckou fakultu Karlovy univerzity v r. 1948. Absolvoval ji v r. 1952, kdy obhájil rigorózní práci o krystaliniku Železných hor. Po tříleté interní aspirantuře nastoupil v r. 1955 nejprve do Ústavu pro výzkum a využití paliv, z něhož přešel do Ústavu pro výzkum uhelných ložisek. Zde úspěšně dokončil svou kandidátskou studii o minerálních příměsích ostravského uhlí. V roce 1958 se stal členem nově vzniklého podniku Geologický průzkum, později přejmenovaného na Geoindustrii, v němž pracoval až do svého odchodu do důchodu. Vybuodoval tu oddělení zpracovávající petrografické posudky a zprávy, které pod jeho sedmnáctiletým vedením získalo v široké veřejnosti skvělou reputaci. V roce 1975 se stal v Geoindustrii vedoucím odboru surovinové technologie a laboratoří a dva roky na to byl zde jmenován vedoucím výzkumu. Počet jím vypracovaných posudků převyšuje stovku a stovce se blíží počet publikací v našich i zahraničních periodikách. Většina se týká jílové mineralogie a uhelné petrografie. Významný je jeho podíl na organizaci mezinárodních konferencí o jílech. Po revoluci se stal předsedou pražské pobočky České geologické společnosti. Působil v Norsku, Kanadě, Libyi a na Kubě. Všichni, kteří s ním přišli do styku, si na tohoto mimořádně nadaného, pracovitého a přátelského člověka uchovají hřejivou vzpomínku.

Ferry Fediuk

Ing. Z. Pácal již není mezi námi

30. května 2006 nás náhle opustil po krátké nemoci Ing. Zdeněk Pácal, CSc. Ing. Pácal se narodil 6. 10. 1931 v Praze. Po měšťance studoval Jiráskovo gymnázium v Praze 2, které ukončil v r. 1950, poté do r. 1954 studoval na Vysoké škole chemicko-technologické specializaci technologie anorganických látek a technologie jemných anorganických sloučenin. Studium ukončil obhajobou práce „Těžké podíly písků z Horní Vltavy“. V roce 1959 zahájil u ČSAV aspiranturu, v r. 1963 mu byla udělena vědecká hodnost kandidát geologicko-mineralogických věd – CSc. Jeho kandidátskou prací byla „Geochemie lithia v greisenech karlovarského žulového masivu“.

Po ukončení vysoké školy v r. 1954 nastoupil do Státního geologického ústavu (SGÚ) jako geochemik. Věnoval se především geochemii báňsko-štiavnického rudního revíru. Ve SGÚ pracoval do léta 1959, kdy přešel do Geologického průzkumu Praha jako geochemik. Koncem padesátých let byl umístěn na detašované pracoviště Geologického průzkumu v bývalé mincovně města Jáchymov. Zde se zúčastnil dlouhodobé revize důlních děl po uranovém průzkumu, zejména na opuštěných šachtách Svornost, Adam a Eva. Koncem r. 1961 se opět vrací do Geologického ústavu přejmenovaného na Ústřední ústav geologický (ÚÚG) jako geochemik, později jako vedoucí zahraničního oddělení. Jeho práce v ÚÚG byla v letech 1968–1969 přerušena jednorocní expertizou pro OSN, pracoviště UNDP v Ammánu v Jordánsku, kde se věnoval využití nerostného bohatství Jordánska, především fosfátů.

V letech 1980 až 1983 byl na stáži v RVHP v Moskvě. Po návratu přešel z ÚÚG na Český geologický úřad. Zde působil až do r. 1987, kdy byl přesunut do Geofondu Bratislava, pracoviště Košice. V roce 1990 se zabýval geochemií ve společnosti GIAS Brno. Jeho posledním pracovištěm se stala společnost NEOMIN, s. r. o., kde pracoval na projektech na využití surovinové základny Jordánska a Středního Východu vůbec, ale též např. na vybudování naučné stezky po hornických památkách Kutnohorska.

Ing. Pácal byl od r. 1952 do r. 1996 členem Československé společnosti pro mineralogii a geologii, 1967–1991 členem International Association of Geochemistry and Cosmochemistry IAGC. V letech 1967–1991 se stal jejím viceprezidentem. Od r. 1967 byl členem Vereinigung der Freude Mineralogie und Geologie Heidelberg a od r. 1995 vedoucím Česko-jordánské společnosti při Česko-arabské společnosti.

Ing. Pácal má na svém kontě přes 120 publikací zaměřených převážně na výsledky jeho geochemických výzkumů. Část jeho prací je věnována možnostem zajišťování deficitních nerostných surovin mezinárodní spoluprací v zahraničí

a věnoval se i propagaci geologie a geochemie v populárně-vědeckých časopisech. Za nejvýznamnější přínos pro českou geologii lze nesporně považovat zpracování ložiska živců Vysoký kámen u Krásna v Císařském lese. Spolu s dr. Danou Pavlů měl na starost vrtný průzkum, který odkryl mimořádně kvalitní rozsáhlé ložisko sodnodraselné živcové suroviny. Touto surovinou jsou zásobovány porcelánky nejen v Čechách, ale i v Bavorsku. Ložisku se příležitostně věnoval celý život a ani v důchodu nezahálel a přes vážné potíže s chůzí se vracel do Slavkovského lesa. Navštívil i řadu bavorských zpracovatelských závodů na živce, kde propagoval krásenský živcový materiál.

Západní Čechy vůbec byly oblíbeným geochemickým rejdištěm ing. Pácala. Prováděl řadu etap geochemického průzkumu na Sn-W rudy v oblasti Slavkovského lesa. S oblibou do této oblasti vodil zahraniční geology, jejichž exkurze většinou končily u krbu ve středověkém podzemí terénní základny v Lokti, která vznikla z jeho iniciativy. Jako další příklad lze uvést výzkum hadcového masivu u Pramenů. Výsledkem jeho propagace zdejších hořečnatých minerálních pramenů v okolí je stáčírna v nedaleké Nové Vsi pod obchodním názvem Magnézia. Navázal spolupráci mezi ÚÚG a Městským muzeem v Mariánských Lázních. Jeho vztah k této části Čech se petrifikoval ve vybudování geologického parku nad Mariánskými Lázněmi o ploše 10 ha.

Ing. Zdeněk Pácal, CSc., byl neúnavným organizátorem plným nápadů, s nimiž občas zaskočil bližší i vzdálenější spolupracovníky. Nelze např. opomenout, že počátkem 70. let inicioval nákup v té době téměř neznámého anglického přenosného analyzátoru PIFA. Velkým přínosem pro československou geologii však byla jeho nezkrotná iniciativa při rozvoji zahraniční služby. V 70. letech organizoval výchovu mladých geologů zaměřenou na práci v zahraničí. Využil k tomu úkol tehdejšího Intergea zajišťovat deficitní nerostné suroviny zahraniční spoluprací a připravil na jeho plnění řadu pracovníků rezortu tehdejšího Českého geologického úřadu. Jednou z cest bylo organizování každoročních dvoutýdenních geochemických seminářů s praktickou terénní výukou prospekce. Úspěch těchto seminářů byl základem jejich rozšíření i pro zahraniční účastníky pod názvem Geochim. Odborná úroveň si dokonce vysloužila podporu UNESCO. Jeho orientace na uplatnění československé geologie v zahraničí jej vedla k natáčení filmů s geologickou tematikou, např. Československá geologie, Geochim, Geologický park Mariánské Lázně a další.

Česká geologie v osobě Ing. Zdeňka Pácala tak ztratila člověka, který přispěl k rozšíření znalostí o naší surovinové základně a neúnavného propagátora a organizátora působení československé geologie v zahraničí, který vydatně přispěl k jejímu uplatnění v Asii a Africe.

Jaroslav Domas a Václav Vlček

Za Pavlem Čtyrokým

V dubnu letošního roku nás opustil Pavel Čtyroký, všestranný přírodovědec, dlouholetý pracovník České geologické služby, výborný popularizátor a dobrý člověk. Již delší dobu měl zdravotní potíže a měl jít na operaci srdce. To však vynechalo předčasně.

Pavel Čtyroký se narodil 23. 10. 1933 v Praze, absolvoval zde „La Guardiavo“ gymnázium i Karlovu univerzitu. Toto městské zázemí našlo opačný pól jeho osobnosti v opravdovém zájmu o přírodu. Jako student gymnázia se věnoval studiu, odchytu a kroužkování ptáků a spolupracoval s profesionálními ornitology. Univerzitní studia začal pak zcela logicky studiem biologie, po prvním ročníku však přešel na geologii a specializoval se na paleontologii. Zúročil svoji biologickou průpravu a stal se později vynikajícím znalcem miocenních měkkýšů. V roce 1956 nastoupil do tehdejšího Ústředního ústavu geologického a setrval v geologické službě až do ukončení aktivní činnosti v roce 1998.

Jeho práce v geologických vědách měla velmi široký odborný záběr. V šedesátých a sedmdesátých letech minulého století se věnoval především systematice, paleoekologii a biostratigrafickému využití měkkýšů spodního miocénu jak marinních, tak brakických i sladkovodních sedimentů západokarpatských pánví i Českého masivu. Kvalitou prací vstoupil do mezinárodní povědomí tak, že po něm W. R. Schlickum pojmenoval již v roce 1965 rod endemických měkkýšů *Ctyrokya*, patřící individuální četností jednotlivých druhů k charakteristickým zástupcům brakických sedimentů ottnangu alpsko-karpatské molasy. Z těchto prací vyplynul i jeho podíl na knižních svazcích edice *Chronostratigraphie und Neostatotypen* věnovaných definici a charakteristice regionálních stupňů centrální Paratethydy – eggenburgu a ottnangu. Svůj zájem rozšířil později i na měkkýše mladších stupňů (karpatu, badenu, sarmatu i pannonu). Ve starších útvarech pak zpracoval např. i měkkýší faunu moutnických vápenců pouzdřanské jednotky. Spolupracoval úzce s mezinárodní komunitou, zvláště pak s kolegy v geologických ústavech a univerzitách ve Vídni, v Mnichově, Frankfurtu a. M. a Budapešti. Nebyl však ještě ryzí specialista jedné skupiny. Jeho výsledky týkající se např. ježovek, ramenonožců (včetně nových druhů) z terciérních pánví si podržují vysokou systematickou hodnotu a prokazují jeho precizní přístup k práci.

Mapoval také v neogenních pánvích Karpat na Moravě, na Slovensku i v Rakousku (např. listy Retz a Hadres). V našich neogenních pánvích byl redaktorem řady listů Základní geologické mapy 1: 25 000, z nich vyšly tiskem např. listy Znojmo (1983), Hatě (1983), Mikulov (1985), i mapy 1: 50 000, list Mikulov. Biostratigrafické a mapérské zkušenosti byly důvodem jeho jmenování členem České stratigrafické komise, kde odvedl významný kus práce v oblasti stratigrafických i regionálních jednotek, a spolupráce se Slovenskou stratigrafickou komisí. Z této oblasti propojené se znalostí terénu vyplynul v devadesátých letech např. i jeho návrh litostratigrafického členění české části vídeňské pánve, který je dnes prakticky akceptován a používán. Upřesnil rovněž stratigrafickou pozici sedimentů s vltaviny. V letech 1969 až 1971 a dále 1979–1980 se zúčastnil dlouhodobé expertizy Ústředního ústavu geologického v Iráku, kde se podílel jak

na terénních výzkumech, tak na zpracování fosilií. Jeho vysoká odborná erudice paleontologická a geologická byla využita i tehdejšími kolegiemi ČSAV. Stal se dlouholetým členem komise pro udělování vědeckých hodností. Publikoval 175 prací s paleontologickým a geologickým zaměřením u nás i v zahraničí, některé pak s popularizačním akcentem (např. pro CHKO Pálava). Práce monografického rázu o rzechakiových vrstvách karpatské předhlubně a měkkýší fauně eggenburgu patří k základním literárním pramenům v alpsko-karpatském neogénu.

Vedle svých profesních zájmů se Pavel Čtyroký trvale zabýval též ornitologií. Terén pojímal komplexně a klouobil v něm studia geologická s ornitologickými. Z ornitologie publikoval na 35 odborných článků, z nichž některé vyšly v Iráku jako výsledek terénních pozorování při zmíněné expertize, a 20 článků populárních. Stal se také významným fotografem a jeho snímky provázejí četné jeho populární publikace i publikace jiných autorů orientované nejen geologicky, ale především ornitologicky. Přispíval zdařilými fotografiemi, hlasy ptáků i krátkými texty do edice Českého rozhlasu „Hlas pro tento den“. Po odchodu do důchodu kroužkoval a fotografoval ptáky prakticky až do poslední chvíle. Pavlovo působení jako ornitologa bylo oceněno i zařazením do knížky Ornitologové České republiky (Hudec 1999).

Pavel Čtyroký byl otevřený, přímočarý a čestný člověk, občas s mírně sarkastickým pohledem. Neodmítl žádnou prosbu o pomoc odbornou či lidskou. Odmítal však spolupráci tam, kde postrádal opravdovost a seriózní přístup. Otevře-li si internetovou stránku zmíněné edice „Hlas pro tento den“, pak pohled sýkory modřinky nebo konopky obecné nám o Pavlovi sdělí jistě i to, co nemohly postihnout tyto řádky. Měli jsme Pavla rádi. Bude nám chybět.

Rostislav Brzobohatý, Jiří Gaisler

Odešel Josef Veselý. V pátek 31. března nás bohužel neočekávaně opustil náš dlouholetý kolega Ing. Josef Veselý, DrSc. V České geologické službě pracoval prakticky celou svoji dlouhou a velmi plodnou vědeckou kariéru. Jako absolvent pardubické VŠCHT se po absolutoriu zabýval vývojem iontově-selektivních elektrod v trutnovském Cryturu a je autorem významných patentů v tomto oboru. Začátkem 70. let ale definitivně zakotvil v tehdejší Ústřední ústavu geologické a začal se zabývat geochemií. Postupně se přes rutinní geochemickou prospekci propracoval k tématu, v němž posléze dosáhl světové proslulosti – ke geochemii vod. Byl jedním z prvních v ČR, kdo systematicky zkoumal okyselení vod a uvolňování kovů. V 80. letech začal jako první dlouhodobě zkoumat okyselení šumavských jezer. Spolu s dalšími pracovníky provedl během 80. a 90. let systematické mapování geochemie povrchových vod v ČR v měřítku 1 : 50 000 a vzniklo tak světově unikátní dílo, které svou podrobností a rozsahem nemá dodnes konkurenci. Zabýval se také recentními jezerními a říčními sedimenty a historií kontaminace přírodního prostředí. V posledních letech se soustředil na problémy spojené s vlivem globálních změn na povrchové vody a začal spolupracovat s archeology na analýzách jezerních sedimentů v Egyptě.

Josef Veselý byl autorem desítek vědeckých publikací ve špičkových vědeckých časopisech. Byl mezinárodně uznávanou osobností a spolupráce s ním si zahraniční kolegové velmi cenili. I v současné době se zabýval novými a novými problémy a svoje aktivity stále rozvíjel. Bohužel tu po něm zůstává mnoho rozdělané práce, kterou nebude snadné bez jeho zaujetí pro problémy a systematickou a beze zbytku perfektní práci dokončit. Bude nám všem chybět.

Jakub Hruška

Zemřel Ing. Jiří Komínek, CSc. V úterý 18. dubna ve věku necelých 69 let tragicky zemřel Ing. Jiří Komínek, CSc., dlouholetý člen příbramské pobočky České geologické společnosti. Jako mineralog a ložiskový geolog aktivně působil při výzkumu uranových ložisek České republiky, zejména příbramského a jáchymovského uranového revíru. Po odchodu do důchodu pracoval na závěrečném zhodnocení těžených ložisek a významně se podílel na organizaci archivu geologické dokumentace s. p. DIAMO, zřízeného při Správě uranových ložisek o. z. Příbram v areálu bývalé šachty č. 15 Brod u Příbrami. Dopravní nehoda při cestě z lázeňského pobytu v Karlových Varech zpět do Příbrami veškeré pracovní a osobní plány Jiřího Komínka nezvratně ukončila. Čest jeho památce.

Jiří Litochleb

RNDr. Cyril Belej. 16. listopadu 2005 zemřel ve věku 74 let ložiskový geolog dr. Cyril Belej, dlouholetý člen České geologické společnosti. Narodil se 4. června 1931 v Nahošovicích na Moravě. V letech 1951 až 1955 studoval geologii na Geologicko-geografické fakultě Karlovy univerzity v Praze (dnes Přírodovědecké fakultě UK). Absolvoval studia diplomovou prací a zkouškami z ložiskové geologie a později se zaměřil zcela na geologii nerudných surovin.

Věnoval se studiu a praktickému průzkumu živcových surovin, diatomitů a lehčených surovin pro stavební účely a výzkumu keramických surovin. Většinu pracovních let byl zaměstnán v jihočeské firmě Calofrig v Borovanech.

V roce 1991 odešel do důchodu, zůstal se svou rodinou v Borovanech, rád jezdil na kole, lyžoval, ale především miloval přírodu a zahradu. Také s oblibou pomáhal pošťákům a věnoval se svým dvěma vnoučatům. Jeho paní Ing. Hana Belejová, povoláním chemička, nám sdělila, jak při cestě domů zcela nečekaně a náhle zemřel, plný plánů na vánoce a příští rok. Lásku k přírodě zdědila jeho dcera, která také vystudovala Přírodovědeckou fakultu a byla zaměstnána v jihočeské pobočce Akademie věd v Českých Budějovicích.

V květnu 2005 se zúčastnil setkání absolventů geologie po 50 letech, ročníku, který promoval v roce 1955 a v němž se setkala mnoho výrazných osobností, které pomohly rozkvětu české geologické vědy i praxe. Cyril Belej byl jedním

z těch, kteří se zabývali konkrétními úkoly nutnými pro rozvoj těžby a zpracování nerudných surovin. Byli jsme rádi, že jsme se na sjezdu s Cyrilem potkali. Nikdo z jeho spolužáků netušil, že nás za půl roku opustí navždy. Dr. Cyril Belej byl zkušeným geologem a znalcem nerud. Zasloužil se o rozvoj těžby a úpravy rozsivkových zemin bořovanského Calofrigu. Spolužáci a geologové, s nimiž léta spolupracoval, jej uchovávají ve vzpomínkách jako dobrého přítele, laskavého člověka. Nikoho nezarmoutil, až teď svým nenadálým odchodem. Čest jeho památce!

Vladimír Sattran

Opustili naše řady

Ing. Jan Bradna, prof. Ing. Jan Gruntorád, DrSc., Ing. Jiří Králík.
Čest jejich památce.

za výbor ČGS Zdeněk Táborský

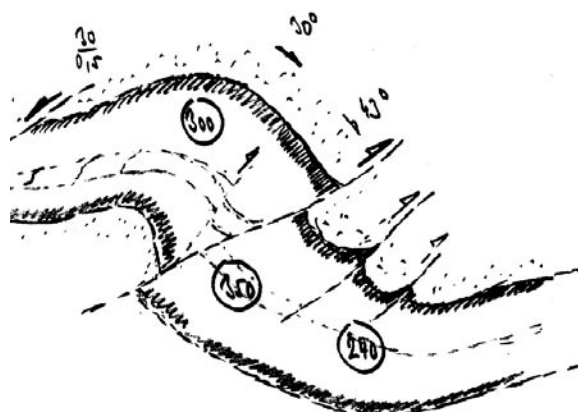
Jubileum Čenka Zahálky

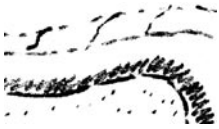
3. února tohoto roku uplynulo 150 let od narození předního českého geologa, doktora technických věd h.c. a středoškolského profesora na hospodářské škole v Roudnici nad Labem Čenka Zahálky. Při vyslovení jeho jména se každému bezděčně vybaví rozsáhlé dílo, neodmyslitelně spjaté s výzkumy v české křídové pánvi. Však také i pískovcový náhrobek na roudnickém hřbitově zdobí za jeho jménem přídomek „badatel v česk. útvaru křídovém“. Koncem letošního dubna „zdobila“ tento hrob bohužel i nálepka s nápisem „Nezaplaceno!“. Jen šťastnou shodou okolností, kdy jsme s kolegou navštívili Roudnici v předvečer 3. křídového semináře, se podařilo zabránit tomu, aby hrobové místo včetně pomníku bylo z vlastnictví města převedeno na nového majitele a jejich další osud vložen do cizích rukou. Výbor ČGS pronájem hrobového místa předplatil na dalších 10 let. A tak může jeden z největších „křídařů“ dál spát klidným a nerušeným spánkem na roudnickém hřbitově. Je smutné, že město, v němž prožil 57 let a kde jistě patřil k velmi váženým občanům, na něj zcela zapomnělo. Stejně tak škola, bývalá hospodářská, nyní vyšší a střední odborná, kde působil 22 let. Nebylo by jistě od věci připomenout jeho život, dílo i pedagogickou činnost aspoň malou destičkou, která by se na budově školy dobře vyjímal a svým způsobem tam i organicky patřila. To je však spíše otázka dalších jednání. Z několika Zahálkových biografí je nejpodrobnější ta Kettnerova z roku 1940, přinášející i přehled všech jeho publikací. Z portrétu v jejím úvodu shlíží na první pohled přísný pan profesor. Zachovaly se však i „civilnější“ podobizny, z nichž jedna je připojena. Podle dobových zdrojů byl Zahálka pedagogem velmi oblíbeným. Při výuce nerostopisu bral své studenty do terénu, pedologické exkurze zaměřoval na praktické využití poznatků v zemědělství. Dnešní generaci geologů se při vyslovení Zahálkova jména vybaví především to, že se zabýval výzkumem české křídý a rozdělil ji na deset pásem, označených římskými čísly. Dále pak jeho někdy poněkud naivisticky působící profily či nákresy, doprovázené obvykle dovětkem „dle přírody měřil, kreslil, a rejsoval“. Ač mohou tyto formulace dnes vzbuzovat úsměv, je třeba si uvědomit, že Čeněk Zahálka byl především profesorem matematiky a deskriptivní geometrie, takže přesnost jeho nákresů je příslovečná. Oceněním exaktnosti jeho výzkumů a možnosti jejich technického využití je i udělení čestného doktorátu Českou vysokou školou technickou v r. 1912. Do publikování svých četných prací neváhal Zahálka vložit i své finanční prostředky, a tak řadu publikací zdobí dovětek „nákladem vlastním“ či „nákladem spisovatelovým“. V mnoha případech k tomu byl i donucen stále sílící averzí svého někdejšího učitele, později spolupracovníka a následně až tvrdošíjného odpůrce, autoritativního A. Friče. Ten na rozdíl od druhého z významných Zahálkových učitelů, A. Krejčího, nebyl schopen přijmout fakt, že výsledky Zahálkových pozorování se liší od jeho starších výzkumů. Širší geologická a především křídařská veřejnost si letošní Zahálkovo jubileum připomněla na semináři, konaném na jeho počest ve dnech 22.–23. května.

Přemysl Zelenka

Omluva a poděkování

Ve Zpravodaji č. 2. bylo publikováno hned několik chybných údajů týkajících se výročí narozenin a úmrtí. Správně mělo být uvedeno: **Eduard Burkart se narodil 31. 12. 1865, Jaroslav Jiljí Jahn se narodil 21. 5. 1865, Čeněk Zahálka se narodil 3. 2. 1856 a Karel Absolon zemřel 6. 10. 1960.** Omlouvám se za tyto ostudné překlepy, kterých jsem nejen autorem, ale které jsem vlastní nepozorností a uspěchaností při korektuře přehlédl. Děkuji všem, kteří mne na tyto chyby upozornili a děkuji i za všechny dopisy, poznámky a reakce došlé normální i e-mailovou poštou.

Recenze, kritika, diskuze

Zdeněk Táborský

Geologická paměť krajiny

Autoři Zdeněk Kukal, Jan Němec a Karel Pošmourný, 222 stran

Tuto zdařilou populárně-vědeckou publikaci vydala Česká geologická služba v roce 2005. Nepochybně zaujme všechny čtenáře, kteří se chtějí dovědět něco více o geologické historii České republiky. Každého jistě zajímá, jak asi vypadala krajina, ve které žije, v různých geologických dobách. Kdy tu bylo moře a jestli bylo hluboké nebo mělké, studené nebo teplé. Kdy jsme byli blízko pólu a kdy blízko rovníku. Jestli tu byly velehory nebo rozsáhlé roviny. Co sopečná činnost a zemětřesení? Byly nedávné velké povodně výjimkou, nebo patří k pravidelně se opakujícím jevům?

V knize také najdete rejstřík odborných názvů, množství fotografií a inspiraci k řadě výletů na dosud neznámá místa naší země.

Zdeněk Táborský

K pojmu krajiny v geologii

Chci připomenout, že v roce 2003 vyšla v Akademii knížka R. Květa: „Duše krajiny“ (Staré stezky v proměnách věků), která má jisté společné rysy s článkem R. Mikuláše „Pojem krajiny v perspektivě geologického času“. Vycházel jsem totiž z geologického základu a ze čtyř sítí rozhodujícího významu pro existenci Země i člověka. Lze to sledovat v následujícím velestručném popisu. Když se zaměříme na první síť, zjistíme, že je vázána na zemskou kůru jakožto síť poruch zemské kůry. Druhá síť na tu první navazující je hydrografická síť. Třetí síť už ztrácí geologické rysy a projevuje se jako geografický jev, totiž jako síť starých stezek. Je více méně vázaná na předchozí hydrografickou síť. Tato třetí síť se stala osou společenského dění v krajině. Poslední, čtvrtá síť zcela závislá na předchozí síti stezek byla produktem existence člověka a jeho pohybu po starých stezkách za vzniku první informační sítě člověka. Od úst k ústům se předávaly informace všeho druhu. Skutečnost existence této sítě si její uživatelé vůbec neuvědomovali.

K této velice kusé charakteristice poskytuje publikace mnohem širší výklad přijatelný i pro geologa zvláště z času studia životního prostředí.

Radan Květ

Pokladnice drahých kamenů

(z knihy Edvina Pivce Pohádky a pověsti z Českého ráje)

Kozákov, významný a zdaleka viditelný vrchol hřebenu kopců tvořících severní lem Českého ráje, přitahoval odjakživa pozornost. Bylo to místo, které vyhledávali nejen hledači drahých kamenů, ale také havíři pátrající v zemských hlubinách po stříbře a zlatu. Tady už za vlády krále Jana Lucemburského prý dolovali nejen oba tyto kovy, ale také drahé kameny. Polodrahokamy jako acháty, křišťály, ametysty, olivíny, jaspisy a v podhůří i české granáty jsou tu ostatně sběrateli vyhledávány dodnes. Ne nadarmo se o tomto vrchu říká, že je to pokladnice drahých kamenů. Však se prý k němu vztahuje to známé úsloví, že „Hodí-li v Čechách pasák po krávkě kamenem, je mnohdy kámen cennější než kráva“.

Psal se tehdy rok 1784, když ještě za tmy se vydal směrem ke Kozákovu z Louček brusič kamenů jménem Filip. Doufal, že po nedávné vichřici a deštích nalezne ve vývratech stromů nějaké pěkné acháty a jaspisy. Ty rozřeže, naleští a prodá do hruboskalského zámku. Tam prý dobře platí, ještě lépe než v klášteře v Turnově. Páni sháněli leštěné kameny na obklady kaplí. Jak tak rozjímal, cesta mu rychle ubíhala. Když došel do míst bývalých zlatodolů u Podubského mlýna náhle zpozorněl. Blízko místa, kde se nalézala štola svatého Jakuba, se pohybovalo světlo. Zastavil se a začal přemýšlet. Co to jen může být? Vždyť ty doly jsou už řadu let opuštěné. Nepozorovaně se připlížil a uviděl dvě postavy s havířskými kahanci, jak mizí v malé chýši, spíše srubu s drnovou střechou. Ta tu přece nikdy nestála, podívoval se. Jeho údiv však ještě více vzrostl, když přišel až k ní a zjistil škvírou v nedověřených dveřích, že uvnitř nikdo není. Vstoupil tedy dovnitř a žasnul. Chýše byla vlastně chytře zamaskovaný vchod do podzemí, kam nepochybně zmizeli ti dva neznámí. Na stěně uvnitř viselo několik hornických kahanů a na pařezu uvnitř, který představoval jakýsi stolek, ležel útržek plátna. Ten Filipa zaujal zejména proto, že to byl nákras chodeb, podle data na okraji nejméně tři sta let starý. Podobný plánec už viděl na hruboskalském zámku, a ten zhotovili Vlachové, hledači drahokamů, prý za vlády Karla IV. Ti tu byli v kraji usazeni, když hledali kameny pro výzdobu kaple na Pražském hradu. Podle poznámek na okraji bylo jasné, že jde o cizince. Je to určitě italsky, usoudil. Možná, že objevili díky té mapě cestu k bájným podzemním nalezištím drahokamů pod Kozákovem, o kterých se vypravovaly celé legendy.

Zvědavost mu nedala, aby nesebral se stěny jeden kahanec, který zapálil, a vstoupil do staré chodby. Šel stále kupředu a zdálo se mu, že jde už celou věčnost. Po neznámých cizincích ani vidu ani slechu. Stěny chodby už byly v pevné ská-

le a na nich se počaly objevovat hojné pecky krásných achátů, žilky jaspisů. Navzdory tomu, že měl s sebou nářadí k jejich vydobytí ve své lýčené kabele přes rameno, cosi ho hnalo stále kupředu. Ve výklencích po stranách chodby byly vyrovnány na hromádkách ty nejkrásnější polodrahokamy, jaké kdy Filip viděl. Dokonce vozík s dřevěnými koly byl opodál připraven k jejich odvozu. Náhle uviděl bílé křemenné žilky, ve kterých se svítil hojný zlatožlutý nerost. Zlato!!! Horečně začal vylamovat kusy žíly a skládat do kabely. Zachvátila ho zlatá horečka. Pojednou zaslechl v dálce podezřelé zvuky. Cizinci se vracejí, nesmí mě tu dopadnout. Dal se do rychlého ústupu. Správně usoudil, že by se mu asi velmi zle vedlo, kdyby ho dopadli, zejména když odhalil jejich tajemství. Sotva by ho nechali naživu. Ve chvatu při běhu ztratil lampu, kterou si vypůjčil a také část nářadí.

Když dorazil schvácen domů, litoval, co zlata tam ještě zůstalo a těch polodrahokamů! Doma, to už stálo slunce vysoko na obloze, když jeho první cesta vedla k pumpě, aby umyl svůj úlovek. Ale to už se mu to zlato nezdálo tak zlatavé a když do jeho zrn rýpnul, zjistil, že je to obyčejný kyz. Teprve nyní začal litovat, že se nechal omámit zlatavou barvou nerostu, o kterém předpokládal, že je to zlato. Co si tam mohl nabrat krásných polodrahokamů!

Nevadí, vydám se tam hned zítra a vyčhám si chvíli, až tam nikdo nebude, řekl si. Druhý den od rána lilo jako z konve a průtrže mračen s vichřicemi trvala celé tři dny. Když se konečně počasí umoudřilo a on se vrátil zpět k místu svého objevu, nestačil se divit. Průtrže mračen a vichřice způsobily, že celá stráň se sesula a pohýbila hluboko chýši i vchod do podzemí. V divokém chaosu byly tu promíchány polomy stromů s hlínou a kameny. Celou krajinu to změnilo a neodvažoval se ani odhadnout, kde se vstup do podzemí nacházel.

Teprve po čase doma zjistil, že má v kapse kabátku kámen, který nevědomky v rozrušení sebral na své cestě podzemím. Kámen umyl a vybrousil. Byl to tak nádherný mechový jaspis, jaký v životě ještě neviděl. Když ho později ukázal obchodníkovi s drahými kameny, který sjezdil kus světa, ten překvapeně hvízdnu! Takový kámen jsem viděl v dóžecím paláci v Benátkách a pocházel od nás z Čech z dolu, kde Vlaši ve středověku kopali a místo nazývali drahokamová pokladnice. "Ten kousek od tebe koupím a zaplatím ti za něj tolik, co si vyděláš za dva měsíce", řekl obchodník. Ted' se teprve svěřil Filip obchodníkovi se svým dobrodružstvím a jaké bohatství mohl mít, kdyby ho neposedla vidina zlata. Ten ho politoval a řekl mu: "Nu, co se dá dělat, zlatá horečka už připravila tisíce lidí o rozum. Ty máš to štěstí, že ti rozum i život zůstaly zachovány a co víc! Jsi jeden z mála lidí, který navštívil bájnou kozákovskou drahokamovou pokladnici po staletí nepřístupnou".

Filip se ještě dlouho nemohl smířit s tím, že tak obrovské bohatství, které měl na dosah, zůstalo pohřbeno kdesi pod vrcholem. Co se stalo s těmi cizími hledači, se nikdy nedověděl. Kdo ví, možná, že se jim podařilo utéci před sesuvem, nebo se stala pokladnice jejich hrobem. Pravdu už ale nikdo nezjistí.

To je jeden z textů RNDr. Edvina Pivce, které brzy vyjdou v nakladatelství Drahokam v Turnově pod názvem Pohádky a pověsti z Českého Ráje. On sám k této své autorské činnosti uvádí: „Soubor pohádek a pověstí byl inspirován vzpomínkou na dětská léta. Tehdy jsme s otcem podnikali téměř každý týden kromě zimního období výjezdy z Lomnice nad Popelkou, kde jsme bydleli. Cílem našich cest byl Český ráj. ... Tam jsme slyšeli vyprávění o vodnicích, vilách a na hradech příběhy od kastelánů, průvodců i od místních lidí. Ty příhody mě jako dítě zaujaly a některé z nich, co jsem si zapamatoval, jsem mnohem později zaznamenal. Mnohé příběhy mají reálné jádro, většina textů je vlastních, inspirovala mě historie starých hradů a zámků v této krajině. Tu krajinu jsem si díky mému otci již od mládí zamiloval. Proto chci těmito pověstmi a pohádkami přiblížit tento kraj těm, kteří ho již navštívili nebo navštívit hodlají. Přeji jim, aby je uchvátil tak, jako vždy uchvacoval mne.“

Ivan Turnovec

Superhlubinný vrt a tři blondýnky

Dobrodružný román, který právě vyšel, si trochu pozornosti zaslouží. Svou roli zde hraje i geologická zápleтка. Ostatně, děj by se v současném světě, kde operují nejrůznější teroristé a využívá se vědeckých poznatků k nejrůznějším destrukčním akcím, mohl snadno udát. V každém případě nás děj popisovaný na 123 stranách zaujal. Zápletku románu prozrazovat nehodláme. O autorovi toho nemůžeme mnoho uvést, jméno Vojen Kettner je pseudonym. Autorka, původem geoložka, používá toto mužské jméno úmyslně. Dobře se orientuje nejen v odborných otázkách, ale i minulé (jako disidentka) a současné (jako státní úředník) politice. To se odráží i v popisu společensko-politického klimatu, ve kterém hrdinky a další postavy žijí svůj nebezpečný příběh. Se zápletkou a vlastním dějem se musí čtenáři seznámit sami, tu prozrazovat nehodláme. V ukázce jde o rozhovor dvou blondýnek, protagonistek románu. Osobně jsme přesvědčeni, že je jen dobře, když se občas politická realita připomene i jinak než v rámci nezáživných politických diskusí:

„Ale uvědom si konečně, že podporujete všechny ty pány a dámy chtivé moci svými paličskými články, kontroverzními analýzami a agresivními rozhovory. Šíříte blbou náladu, další klišé, které tak hezky mediálně rozšířil náš dramatik-president a které se nás drží dodnes, jak smolaře bída. Patnáct let po sametu a kde jsme? Na začátku, hluboko v devadesátých letech. Vždyť jsme nebyli schopni odhalit jednoho českého agenta KGB. Ten jediný, kterého nám Rusové předhodili na stříbrném tácu, byl zametený pod koberec, protože ho potřebovali naši politikáři ke svým intrikám...“

„Kdo to prosím tě byl? To je zajímavý. Povídej, přeháněj, jenom neříkej pravdu!“

„Dnes už je to jedno. I když to nemám ze zdrojů Služby. Horší je, že nevíme o těch dalších. I když můžeme předpokládat, že se zařadili mezi zasloužilé kapitalisty jako většina komunistů. Tedy těch, co do nich odešli.“

„No jo, pátá kolona. Ale není to patnáct let po převratu přeci jenom trochu anachronismus? Sice si ještě vzpomínám,

jak před prvníma svobodnejma volbama, všichni vykřikovali, včetně jednoho renomovaného prognostika, že komunisti nebudou mít ani čtyři procenta. Jo, měli čtrnáct! Chtělo to jen spočítat to revolucí momentálně postižené zdravé jádro s rodinami. Dneska se k nim přidávají ti, co je zklamali socani. Takže pořád čtrnáct procent. No kvůli nim bych asi ty odposlechy ještě brala.“

„Zase odposlechy, už je mi z nich špatně. Ale přitom ty nevíš, co je to občas za lahůdky, které musíme vyposlechnout při prepisech. Zrovna nedávno jsem musela vyhodnocovat jeden rozhovor roztoužené manželky s mužem, který byl od ní na druhém konci světa. Tak ho eroticky rozložila, že se do telefonu uřekl o jedné velice výbušné akci. Styděla jsem se jak malá holka, ale z rozhovoru vypadlo zlaté vajíčko. To se ale vždycky nepodaří. Vy se honíte po rychlých senzácích a my po zlatých vajíčkách v poloprázdných snůškách.“

Vlasta se odmlčela. „No řekla bych, že jsme na tom stejně. A co s tím chceš udělat? Jít k anarchistům? To si za chvíli poslechněš sama sebe.“ Petra se zarazila. Podívala se tázavě na Vlastu. A pak se najednou obě blondýnky rozesmály. „Myslím, že to chce důslednost. Spojit se – my všichni rozhněvaní z dnešní politiky. Musíme se bránit jako občané. Ta důslednost kverulantů, nám, Petro, chybí. V tom je ten zakopaný pes! Otěže demokracie jsou v rukách hrabivých individualistů. Pro ně moc je největším afrodisiakem. A to od obecních samospráv až po Sněmovnu a Senát. Představuju si to tak, že do Sněmovny může být zvolený občan jen na dvě volební období, nepotřebný Senát se zruší a místní referenda budou moc odvolat neschopné zástupce lidu.“

„Ale jak chceš dokázat jeho neschopnost?“

„Třeba když se zjistí, že pan zastupitel je ve firmách, které byly při veřejné soutěži vybrané na nějakou obecní a hlavně tučnou zakázku. Nebo, že se jedná o vzájemnou dohodu na výši nabídek. A pokud vyhraje přímo firma radního nebo jeho ženy nebo syna nebo kohokoli z příbuzenstva, tak to na projevení nedůvěry snad stačí, ne?“

„A když v tom jede celá rada?“

„Tak se podá trestní oznámení. Podívej. Máme teď tu rovnost mužů a žen. Obecní úřad zaplatí fotbalovému klubu za zchátralou tribunu dvacet milionů korun navíc, protože stojí na obecním majetku. Tak se jako žena zeptám na veřejném zasedání: pánové copak to bylo za odhadce? A pánové, co jste udělali za polovičku peněz z těch dvaceti milionů pro ženy, které fotbal nebere? Vždyť ta Havlova představa občanské společnosti, aspoň pro mne, je hrozně jednoduchá idea. Jenže prosazovat jednoduché ideje je právě nejtěžší...“

„Tak založme Klub rozhněvaných občanů! Jako občanskou iniciativu. Seženeme pár čilejch čerstvejch důchodců, který si vezmou na starost agendu, na kterou my dvě nemáme zrovna moc času, stanovy někde vobšlehne a vyrazíme do ulic. A jsem si jistá, že seženeme spoustu lidí stejně naladěnejch jako my!“

„Klub rozhněvaných občanů, tedy KRO. Ta zkratka ale není moc úderná. Trochu taková krákoravá. Což Klub rozhněvaných občanů státu. To už by znělo líp – KROS! A budeme levicoví nebo pravicoví?“

„Čech má rád zlatou střední cestu. Takže středoví, s možnou odchylkou na pravo. A když rozhněvaný státoobčané, tak budeme požadovat členství v kontrolních komisích obecních úřadů, a krajů a budeme chtít, abysme se stali připomínkovějma místama k závažným zákonům, novelám zákonů, novelám novel, vyhláškám, nařízením vlády, prováděcím směrnícím a metodickým pokynům...“

„A za chvíli z toho budeš mít místo občanské iniciativy další kontrolní úřad! Dej si, Petro, pohov ...“

Další úryvky, včetně toho který jste právě přečetli, naleznete na internetu:

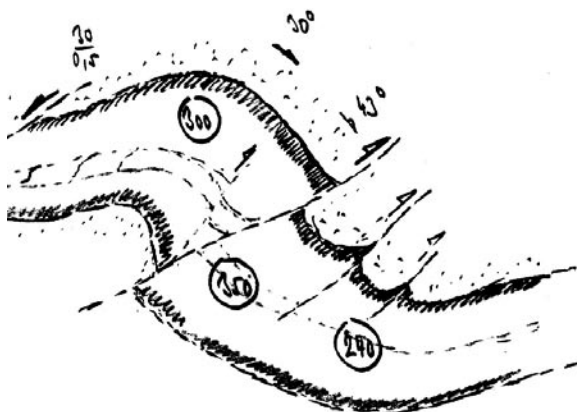
<http://mat.advel.cz/turnov/zine.php?id=441>

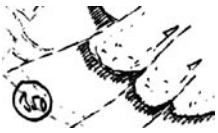
<http://mat.advel.cz/turnov/zine.php?id=465>

<http://mat.advel.cz/turnov/zine.php?id=445>

Zájemci mají možnost seznámit se s celým dobrodružným příběhem. Román lze objednat na e-mailové adrese: itu@quick.cz. Cena včetně poštovného vychází na 110,- Kč.

Ivan Turnovec

Sběratelské zajímavosti a zprávy

Jsou barrandienské pikrity opravdu pikrity?

Od našeho vstupu do EU přestal být rum z Božkova rumem a stal se tuzemákem. Analogická situace nastala i v názvosloví vyvřelin poté, co jsme akceptovali klasifikaci IUGS čili Mezinárodní unie geologických věd (Le Maitre, ed. 2002). Tak např. svého času oblíbený a libozvučně znějící název adamellit se ocitl na indexu, protože IUGS ho odmítla. Naopak v souladu s novými nomenklatorickými pravidly se k nám dostává řada horninových názvů dříve v našich zeměpisných šířkách a hlavně délkách neznámých: boninit, adakit, alaskit, benmoreit, havajit, šošonit atd. A je tu ještě třetí skupina hornin, jejichž jména se u nás sice běžně používala, ale jejichž obsah doznal v pojetí IUGS změny. Mezi taková patří slovo pikrit. Pod tímto názvem byly v ČR popsány horniny beskydské oblasti, od Dvora Králové, ze Železnobrodská a také z Barrandienu, jejichž výskyty u Mořinky, Roviny, Sedlce, Řeporyj a z pruhu mezi Zdicemi a Koněprusou prostoval František Fiala. Podívejme se nyní, jak tyto barrandienské vyvřeliny dopadly ve světle klasifikačních principů IUGS. A rovnou přiznejme, že špatně. Pro pikrity jsou totiž nově nízkého obsahu SiO_2 stanoveny tyto klasifikační podmínky: $> 12\% \text{ MgO}$ a $< 3\% \text{ Na}_2\text{O} + \text{K}_2\text{O}$, pokud však MgO přesáhne 18% , je pikrit limitován sumou alkálií 2 až 3%. To v Barrandienu nespĺňuje žádná hornina. Abychom byli světoví, musíme pro ně bohužel název pikrit ožet. Pro takové „high Mg“ horniny s nízkými obsahy alkálií (do 2%) platí podle nových názvoslovných pořádků označení mejmečit ($\text{TiO}_2 > 1\%$) a komatiit ($\text{TiO}_2 < 1\%$); všechny Fialovy „pikritové“ analýzy odpovídají mejmečitům. Barrandienské bývalé pikrity tedy sdílejí truchlivý osud, jaký potkal starý dobrý božkovský rum, mateřské to mléko řady českých geologů.

Ferry Fediuk

Křemenné geody v kremnicko-štiavnických ryolitech

Slovenským přátelům jsem vyprávěl o velké jarní exkurzi Geologické společnosti po vulkanitech Geoparku Český ráj. Byl jsem za to informován, paní docentkou Illášovou z UKF v Nitře, o nálezu v ryolitovém lomu v katastru obce Lehotka pod Brehmi, kde bylo nalezeno několik bloků s dutinami a geodami krystalů čirého křemene. Upozornil na ně sběratel minerálů Ladislav Ešše.

Ze zdejší oblasti jde o první ukázky tohoto druhu. Ryolity v okolí obce Hliník nad Hronem jsou sice porézní, ale dutiny, a zvláště pak s minerální výplní, jsou velmi vzácné. Jde o výlevy převážně povrchové, jen lokálně ovlivněné vodními masami. Slovensko bylo ve třetihorách souší s množstvím paleotoků a jezer. Ryolit je zde převážně červenohnědý, s charakteristickou minerální skladbou včetně skelné fáze. Převládají krystalované plagioklasy.

Jaké jsou důvody mobilizace SiO_2 a jeho krystalizace do dutin v jinak masivním ryolitu, není jasné. Vliv mohl mít právě podíl povrchové vody, pokud ovlivnil zbytkové roztoky. V každém případě musím potvrdit, že zde vznikly efektní geody. Já jen plním přání kolegů a informuji, že i na Slovensku jsou ve vulkanitech zajímavé minerální výskyty.

Ivan Turnovec

Termín kulm v české geologii

Termín „Culmiferous series“ byl zaveden do geologické literatury A. Sedgwickem a R. I. Murchisonem v r. 1837. Autoři takto označili komplex pískovců a jílových břidlic s vložkami tmavých vápenců a lokálních slojek kamenného uhlí z hrabství Devonshire a Cornwallu v jižní Anglii. V jejich podloží vystupují paleontologicky datované devonské sedimenty s nespornou spiriferovou faunou. Celou sérii v nadloží devonu dále rozdělili na dva oddíly. Spodní „Lower culm measures“ s tmavými jílovými břidlicemi s vložkami vápenců s goniatitovou a posidoniovou faunou a svrchní, „Upper culm measures“, s písčito-jílovitým vývojem a slojkami uhlí s výskyty flóry, který byly známé již z uhlonosných souvrství střední Anglie. Oba autoři proto srovnávali svůj svrchní oddíl s produktivním karbonem klasického „Coal measures“ a spodní oddíl považovali za ekvivalent staršího hojně rozšířeného uhelného vápence. V roce 1842 došli k závěru, že jílové a křemité břidlice a tenké deskovité sterilní vápence, které leží v podloží uhlonosných vrstev vestfálské pánve v severozápadní Belgii a Francii, jsou rovněž srovnatelné se spodním oddílem sedimentů z oblasti Devonshire a Cornwallu. Vyslovili také předpoklad, že stejné postavení mají i některé jílovito-písčité sedimenty v Harzu v Německu.

Termín kulm (culm) se ve středoevropské geologické literatuře objevil v r. 1852, kdy A. Roemer (bratr u nás známějšího F. Roemera) takto označil mladší část drobového komplexu Horního Harzu s typickými fosiliemi rodu Calamites a s mlži rodu Posidinomya (Posidonia). Na našem území, zejména na Moravě a ve Slezsku tehdejšího Rakouska, byl pro dnešní kulmská souvrství používán pojem Wernerovy stratigrafie „Übergangsgebirge“ nebo byla označována jako „Thonschiefer und Grauwacken Gebirge“ (Goepfert 1852). Po nálezích kalamitové flóry u Leobschütz (dnes Glubczyce) a mlžů rodu Posidonia a goniatitů na Opavsku bylo zřejmé, že tyto sedimenty odpovídají tzv. kulmským posidoniovým břidlicím z území Německa a patří do spodní části uhelné formace (F. Roemer 1860, Wolf 1862, 1863).

Pod tento pojem byly tehdy ovšem zařazovány horniny, které měly vedle typické litologie i žádoucí paleontologický obsah. Proto byla ke kulmu našeho území řazena pouze východní část Nížkého Jeseníku, zatímco západní část přiřadil F. Roemer (1870) ve své stratigrafii Jeseníků k devonu. Termín kulm se začal používat jako pojem s obsahem časovým, litologickým a regionálním (Culm-Zeit, Culm-Gesteine, Culm-Gebiet, Culm-Flora). Rozhodující však byl i nadále obsah typických fosilií.

Od devadesátých let předminulého století se v souvislosti s tzv. druhým říšským mapováním ustálila praxe, že termínem kulm byly prakticky označovány všechny sedimenty typické litologie, aniž by měly potřebný paleontologický obsah (Tietze 1893, 1898, Tausch 1898, Bukowski 1905 aj.). Proto sem byly také zahrnuty horniny západní části Nížkého Jeseníku s dnešním andělskohorským a hornobenešovským souvrstvím, i přilehlé části Dražanské a Zábřežské vrchoviny. Zásadní změna se projevila v tom, že pro zařazení horniny pod tento pojem dostačovala pouze shoda v litologii hornin. V praxi se potom používal termín kulm jednoslovně, např. území je tvořeno kulmem, nebo i ve spojitosti s horninou – kulmský vápenec, kulmská droba (Kalk des Culm, Grauwacke des Culm) aj. Pojem měl význam regionálně geologický, litologický, ale také stratigrafický a z dnešního pohledu se prakticky jevil jako pojem neformální, i když se užíval ve smyslu formálním.

Tradičně byl termín kulm přijímán v tomto pojetí i po vzniku samostatné čs. geologie, i když tento status nebyl všeobecný. Ve stratigrafickém významu byl kodifikován v r. 1959 společně s termínem dinant pro označení spodního oddělení karbonského útvaru na liblické konferenci o čs. stratigrafické terminologii. V praxi se však toto pojetí nevžilo a velmi rychle byla tato koncepce opuštěna. Potíže činil nesporně faciální význam pojmu kulm, který byl s chronostratigraficky definovaným oddílem spodního karbonu neslučitelný. V materiálu „Současný stav základního stratigrafického dělení“ z r. 1969 se proto tento pojem již neobjevuje.

Vzhledem k tradici i převážně faciální náplni termínu se takto vžil jako neformální pojem širšího použití i v moderní české geologii. Sám pojem culm (kulm) – v překladu uhelný prach, mour, příp. drobné černé uhlí, je úzce spojen s litologií především klastických hornin, které obsahují rozptýlenou uhelnou hmotu. Je užíván hlavně ve formě adjektiva – např. kulmská břidlice, kulmská pánev, kulmská sedimentace – nebo substantiva – kulm dražanský, jesenícký, kulm bouzovský aj. Má svůj praktický význam pro svou stručnost a celkovou jednoznačnost, jež charakterizuje především určitý typ sedimentů mladšího paleozoika v rámci variského orogénu. V tomto smyslu by měl být v naší praxi používán i nadále.

Literatura

Zapletal, J. (2000): Termín kulm v geologii Českého masivu. – Scr. Sci. Nat. Univ. Masaryk. Brunn., 27, (1997), Geol. Brno.

Jan Zapletal

Biografický slovník pracovníků v geologii

AMEGHINO, Fiorino (též Florentino), Prof., argentinský vědec italského původu, 18. 9. 1854 San Saturnino di Monegli, Ligurie, sz. Itálie – 6. 8. 1911 La Plata, provincie Buenos Aires, Argentina.

V mládí s rodiči přesídlil do Argentiny. Po nesnadném začátku, kdy se živil jako venkovský učitel a současně vědecky pracoval, 1878 přivezl do Paříže sbírku paleontologických, archeologických a etnografických nálezů, z nichž část prodal za 120 000 franků, což mu umožnilo věnovat se výzkumu. 1884 profesor zoologie na univerzitě v Cordobě, 1887 profesor geologie a mineralogie na univerzitě v La Plata, 1902–11 ředitel Národního přírodovědeckého muzea v Buenos Aires.

Studoval geologii střední Argentiny, od 90. let j. Patagonie, v povodí řeky Santa Cruz. Pro tyto oblasti vypracoval stratigrafii křídla a kenozoika. Popsal více než 6 000 fosilií, většinou savců kenozoika. Proslul odvážnými hypotézami, např., že člověk pochází z Jižní Ameriky. Popsal nálezy hominidů údajně z pliocénu; po kritickém posouzení (W. Branco, A. Hrdlička aj.) byly zařazeny do kvartéru. Vydal souhrnné zoologické práce o savcích Argentiny. Stoupenec evoluční teorie, pokoušel se fylogenetickou klasifikaci druhů opřít o matematický základ (předchůdce kladismu). Uveřejnil více než 200 prací. Průkopník geologie, antropologie a archeologie v Argentině.

Ameghino, F. (1889): Los mamíferos fósiles de la Republica Argentina. La Plata, 620 s.

– (1906): Les formations sedimentaires du crétacé supérieur et du tertiaire de Patagonie etc. – Ann. Mus. nacion. Buenos Aires, 15, 3, 8, 568 s.

AMINOFF, Gregori, švédský mineralog, 1883–1947.

Působil v Přírodovědeckém muzeu ve Stockholmu. Studoval mineralogii rudních ložisek Švédska. 1918 uveřejnil paragenzi a sukcesi skarnového ložiska rud Mn Langban. 1926 popsal z Harstigenu, Pajsbergu a Langbanu nový silikát Mn-Be trimerit, 1931 z Langbanu nový arsenát Mn arsenoklasit. 1943 popsal tucholit ze sulfidického ložiska Boliden, se 2 stanoveními absolutního stáří, která vyvolala polemiku o metodice absolutního datování. 1923 studoval otázku wurtzitu na materiálu z Březových Hor, první studoval krystalovou strukturu wurtzitu.

Aminoff, G. (1923): Untersuchungen ueber die Kristallstrukturen von Wurtzit und Rotnickelkies. – Z. Kristallogr., 58, 203–219.

– (1943): A titano-tucholite from the Boliden mine. – Geol. Fören. Stockholm För., 65, s. 31násl.

AMMON, Ludwig Johann Georg Friedrich von, Prof. Dr., německý-bavorský geolog, 14. 12. 1850 Gunzenhausen, střední Bavorsko, Německo – 26. 7. 1922 Mnichov, Bavorsko, Německo.

Studoval v Mnichově, Berlíně a Würzburgu. 1873–1912 v Geognostickém oddělení bavorského Vrchního báňského úřadu v Mnichově, od 1902 jako vrchní báňský rada, vedoucí oddělení. Současně přednosta bavorského Zemského geologického ústavu (Geognostische Landesuntersuchungsanstalt), nástupce C. W. von Gümbela, od 1901 honorární profesor geologie a paleontologie na technice v Mnichově. Pokračoval v Gümbelem zahájeném geologickém mapování Bavorska. Jako paleontolog studoval moluska a vertebrata svrchního paleozoika, triasu, jury a terciéru Bavorska a Porýní. Zabýval se i geologií tehdejších německých kolonií v Africe.

Ammon, L. J. G. F. von (1878): Die Gastropoden des Hauptdolomites und Plattenkalkes der Alpen. – Abh. Zool.-mineral. Ver. Regensburg, 11, 72 s.

– (1889): Die permischen Amphibien der Rheinpfalz. München, 117 s.

– (1905): Zur Geologie von Togo.

AMPFERER, Otto, Dr. phil., rakouský geolog, alpinista, 1. 12. 1875 Innsbruck, Tyrolsko, habsburská monarchie – 2. nebo 9. 7. 1947 tamtéž, Rakousko.

Vystudoval univerzitu v Innsbrucku, od 1901 v Říšském geologickém ústavu ve Vídni, od 1918 Spolkovém geologickém ústavu (1919 Chefgeologe). Od 1924 zástupce ředitele Wilhelma Hammera, 1935–37 ředitel ústavu. Studoval regionální a glaciální geologii a tektoniku z části Vápencových Alp, o získané poznatky opíral teoretické úvahy o orogenezi. 1906 vyslovil hypotézu spodních proudů, podle které příčinou geotektonických změn v zemské kůře jsou podkorové proudy. Shodně s E. Reyerem soudil, že vrásnění způsobují skluzové pohyby, které vznikají působením spodních proudů na mobilní pásma kůry. V sedimentárním pokryvu nastává stlačení vrstev na kratší prostor, krystalinické podloží je vtahováno spodními proudy do hloubky. A. hypotézu rozvíjeli K. Andree (1914), R. Schwiner (1919), později A. Holmes, J. Griggs, F. Heritsch. 1939 přednášel ve Frankfurtu a. M. o centrální pozici středoatlantského hřbetu jako důsledku na obě strany se šířících konvekčních proudů (publikováno 1941). Průkopník mobilismu, předjímal jevy z deskové tektoniky (subdukce, rozpínání dna oceánu). Uveřejnil 261 prací a řadu geologických map. 1937 obdržel od Österreichische Geologische Gesellschaft Medaili E. Suesse, 1939 od Geologische Vereinigungen Medaili G. Steinmanna (1. nositel). 1940 člen AV ve Vídni.

Jako alpinista proslul prvovýstupem na vrchol Guglia di Brenta v j. Tyrolích (nyní v Itálii) v den narozenin císaře Františka Josefa I. 18. 8. 1899.

Ampferer, O. (1906): Über das Bewegungsbild von Faltengebirgen. – Jb. Geol. Reichsanst. (Wien), 56, 3–4, 539–622.

Ampferer, O. – Hammer, W. (1911): Geologischer Querschnitt durch die Ostalpen vom Allgäu zum Gardasee. – Jb. Geol. Reichsanst. (Wien), 61, 3–4, 531–710.

Ampferer, O. (1941): Gedanken über das Bewegungsbild des atlantischen Raumes. – Sitz.-Ber. Akad. Wiss. Wien, Math.-naturwiss. Kl., 1, 150, 1–2, 19–35.

AMSTUTZ, Gerhardt Christian, Prof. Dr. rer. nat., Dr.h.c., německý mineralog a ložiskový geolog švýcarského původu, 1922 Švýcarsko – 23.6.2005 Sigriswil, kanton Bern, Švýcarsko.

Po vystudování na ETH v Curychu působil v USA na School of Mining and Metallurgy Univerzity of Missouri v Rolla. Od 1963 profesor a téměř 30 let vedoucí Mineralogicko-petrografického ústavu univerzity v Heidelbergu v SRN. Zabýval se spility, rudní mineralogii a rudními ložisky v sedimentárních horninách v USA, Peru, Egyptě, SRN aj., od 70. let také nerudami (drahokamy, keramickými surovinami aj.). Po výzkumu ve svrchním paleozoiku v kantonu Glarus (Švýcarsko) soudil, že spility vznikly ze specifického magmatu, obohaceného v porovnání s bazaltovým magmatem o těžké složky a Na (hydromagma). U ložisek rud barevných kovů typu Mississippi Valley předpokládal syngedimentární genezi.

Organizátor vědeckého života, editor sborníků se spilitovou, sedimentologickou a ložiskovou tematikou. 1963 účastník Symposia o problémech postmagmatických rudních ložisek v Praze, 1968 23. mezinárodního geologického kongresu v Praze; 20. srpna 1968 řídil Spilitové kolokvium. 1965 spoluzakladatel a první prezident Society for Applied to Mineral Deposits (SGA), první editor časopisu Mineralium Deposita.

Amstutz, G. C. (1954): Geologie und Petrographie der Ergussgesteine im Verrucano des Glarner Freiberges. – Publ. Stift. Vulkaninst. Friedlander (Zürich), 5, 149 s.

– (1958): Spilitic rocks and mineral deposits. – Bull. Univ. Missouri Sch. Mines Metall., 69.

– (1958): The genesis of the Mississippi Valley type deposits, USA. Basel.

El Aref, M. M. – Amstutz, G. C. (1983): Lead-zinc Deposits along the Red Sea Coast of Egypt. – Mineralium Depos. monogr. Ser., 21, 103 s.

ANDERSSON, Johan Gunnar, Prof., švédský geolog a archeolog, 3. 7. 1874 Knista, kraj Örebro, Švédsko – 29. 10. 1960 Stockholm, Švédsko.

Účastník švédských polárních expedic: 1898 na Špicberky, 1899 na Medvědí ostrov, 1901–1904 na výzkumné lodi Antarktis. Člen Státního geologického ústavu ve Stockholmu, 1909–14 jeho ředitel. Generální sekretář 11. mezinárodního geologického kongresu ve Stockholmu 1910. 1914–24 působil v Číně jako poradce vlády pro zřízení státního geologického ústavu a pro báňský průmysl, zabýval se i prospekci na ropu a uhlí a archeologií. Od 1918 pracoval s B. Bohlinem a O. Zdanskym na spodnopleistocenní lokalitě Chou-kou-tien jz. od Pekingu (zde 1927 Davidson Black popsal nového fosilního hominida *Sinanthropus pekinensis*). 1921 v Yang-shao v provincii Hunan našel první neolitickou kulturu na území Číny. 1926–39 profesor východoasijské archeologie na univerzitě ve Stockholmu. Je uznáván za zakladatele čínské archeologie a prehistorie.

ANDERT, Hermann, německý-saský geolog-samouk, 10. 5. 1879 Ebersbach, Horní Lužice, Sasko, Německo – 19. 12. 1945 tamtéž.

Povoláním úředník spořitelny, ve svém působišti v Ebersbachu poblíž českých hranic založil Vlastivědné muzeum (Heimatmuseum Ebersbach). Studoval svrchní křídlo v širším sasko-českém pohraničí, v oblasti Labských pískovců (Elbsandstein-Gebirge), v okolí Zittau a podél lužické poruchy v Podještědí a v okolí Chřibské. Jako paleontolog studoval inoceramy, na jejich základě stanovil v křídle biostratigrafické zóny (toto členění revidoval od 50. let Josef Soukup). 1911–39 uveřejnil 27 prací.

Andert, H. (1928–34): Die Kreideablagerungen zwischen Elbe und Jeschken. – 3 d., Abh. Preuss. geol. Landesanst., N. F., 112, 147 s.; 117, 227 s.; 159, 477 s.

– (1934): Die Kreideablagerungen im Isergebiet (Nordostböhmen). – Z. Dtsch. geol. Gesell., 86, 1934, 3, 158–183.

ANDRÉ, Christian Carl, německý pedagog, mineralog, organizátor vědeckého života, 20. 3. 1763 Hildburghausen, jz. Durynsko, Německo – 19. nebo 22. 7. 1831 Stuttgart, Württembersko, Německo.

Na univerzitě v Jeně vystudoval 1782 právo a pedagogiku. Působil jako pedagog ve středním Německu. Jako protestant od 1794 marně usiloval o přesídlení do Čech, ale 1798 získal v Brně místo ředitele luteránské školy. Od 1800 vydával časopis *Patriotisches Tageblatt*, 1805 zakázaný, poté měsíčník *Hesperus*, 1808–11 v Brně, 1812–21 v Praze. Některými kruhy byl napadán, 1810 musel opustit školu. Ujal se ho hrabě Franz Hugo Salm-Reifferscheid (1776–1836), 1812 ho jmenoval hospodářským správcem panství Rajec. 1811–31 vydával v Praze rovněž časopis *Oekonomische Neuigkeiten und Verhandlungen*. Časopisy vydávané A. měly vynikající úroveň. 1821 přesídlil do Stuttgartu, stal se dvorním radou württemberského království. Pokračoval ve vydávání *Hesperu*, kde uveřejňoval mj. kritiku poměrů v rakouském císařství.

Za pobytu na Moravě se aktivně podílel na kulturním životě, mj. na vzniku řady vědeckých a hospodářských společností. 1800 přednesl návrh na založení zemského muzea, který byl podpořen některými vlivnými činiteli u císaře (muzeum bylo v Brně založeno 1818, otevřeno 1820). 1806 vypracoval moderní program výzkumu na Moravě, poznal nutnost teoretických znalostí a sepětí vědy s praxí. Zajímal se o mineralogii a geologii. Byl ovlivněn neptunismem A. G. Wenera, odmítal zavádění chemického kritéria do mineralogie. Psal o nálezích nerostů, např. o síře od Lhoty u Olešnice, o lepidolitu z Hradiska u Rožné (za objevitele lepidolitu označil Jana Nepomuka Mitrovského, jiní autoři Nikolause Podu nebo Karla Rudzinskiho). Objevil černé uhlí u Rosic. Udržoval styky s F. Mohsem, J. Jonásem, ovlivnil C. A. Zipsera. Shromáždil sbírku nerostů, kterou od něho koupil hrabě Salm-Reifferscheid. Pomáhal hraběti v rozšiřování jeho vlastní sbírky (hrabě ji později daroval zemskému muzeu v Brně). A. byl prvním organizátorem vědeckého života na Moravě, jedním z průkopníků moravské mineralogie.

André, C. C. (1798): *Der Mineraloge*. Eisenach.

– (1801): *Mineralogische Bemerkungen auf einer Reise von Brünn nach dem Lepidolit-Berg Hradisko nächst Rožna auf der Herrschaft Pernstein in Mähren*. – *Patriot. Tagebl.* (Brünn), 1801, s. 747 a 760.

– (1801): *Natürliche Schwefel auf der Herrschaft Kunstadt in Mähren*. – *Patriot. Tagebl.* (Brünn), 1801, s. 956.

– (1804): *Anleitung zum Studium der Mineralogie*. Wien.

ANDRÉE, Albert, moravský báňský odborník německého původu, 1806 Spechthausen u Tharandtu, Sasko, Německo – 3. 10. 1882 Vítkovice, s. Morava, habsburská monarchie, nyní Ostrava, Česko.

Vystudoval báňskou akademii ve Freibergu. Přijal místo u knížete Salma v Blansku jako horní asistent v rudných dolech, poté šichtmistr v uhelných dolech v Oslavanech. Od 1836 důlní správce v Moravské Ostravě ve službách Salomona Mayera Rotschilda, později ředitel všech Rotschildových uhelných dolů, prakticky podřízených Vítkovickým železárnám. V té době byly na Ostravsku vybudovány jámy Jindřich, Terezie a Luční v Polské Ostravě, Důl I a II a dědičná štola Barbora v Hrušově, Karolina a Hlubina v Moravské Ostravě, Klopotná a Švábská v Orlové, Eleonora a Pokusná v Doubravě a Anselm v Petřkovicích. Od 1869 byl inspektorem dolů hraběte Jana Larische-Mönnicha. Patřil k nejvýznamnějším manažerům v uhelném hornictví na Ostravsku v polovině 19. století. Jeho pokračovatelem byl jeho syn Theodor A. (1847–1915; viz heslo).

ANDRÉE, Karl Erich, Prof., německý sedimentolog, 10. 3. 1880 Münder am Deister, jz. od Hannoveru, Prusko, Německo – 9. 8. 1959 Göttingen, Niedersachsen, SRN.

Studium geologie zahájil na technice v Hannoveru, dokončil na univerzitě v Göttingen (promoce 1904). Po krátkém působení na různých vysokých školách od 1915 mimořádný, 1920 řádný profesor geologie a paleontologie na univerzitě v Königsbergu (Východní Prusko; nyní Kaliningrad, Rusko). Po 2. světové válce na univerzitě v Göttingen. Napsal průkopnické práce o zvrstvení sedimentů (cyklickém, křížovém, diagonálním), o diagenězi aj. otázkách sedimentologie (1911násl.), 1920 o geologii moře. V diskusi o orogenetických pochodech 1914 podpořil a rozpracoval hypotézu spodních proudů O. Ampferera. Od Deutsche Geologische Gesellschaft obdržel 1948 medaili H. Stilleho.

Andrée, K. E. (1911): Die Diagenese der Sedimente, ihre Beziehungen zur Sedimentbildung und Sedimentpetrographie. – Geol. Rdsch., 2, 61–74, 115–130.

– (1915): Ursachen und Arten der Schichtung. – Geol. Rdsch., 6, 351–397.

– (1920): Geologie des Meeresbodens. 2 d. Leipzig.

ANDREE, Richard, Dr., německý báňský odborník, geograf, etnograf, 26. 2. 1835 Braunschweig, Prusko, Německo – 22. 2. 1912 Mnichov, Bavorsko, Německo, nebo během cesty.

Vystudoval na univerzitě v Lipsku geologii. 1859–63 pracoval v Čechách v důlních a hutních provozech Fürstenbergů na panství Křivoklát. Studoval paleontologické nálezy ze svrchního karbonu kladensko-rakovnické pánve u Stradonic sz. od Slaného (zejména flóra a hmyz). Od 1864 psal práce ze srovnávací etnografie, o Lužických Srbech a tzv. české otázce (jako německý šovinista). 1873 spoluzaložil v Lipsku geografický ústav a vydavatelství Velhagen & Klasing, od 1881 vydával geografický Allgemeine Handatlas, později nazvaný Andree's Handatlas. 1904 přesídlil do Mnichova a věnoval se etnografii.

Andree, R. (1863): Ueber einen in der Steinkohlenformation bei Stradonic in Böhmen entdeckten Insektenflügel. – Isis, 1863, 181–183.

– (1864): Die Versteinerungen der Steinkohlenformation von Stradonic in Böhmen. – Neu. Jb. Mineral. Geol. Palaeont., 1864, 160–176.

– (1884): Die Metalle bei den Naturvölkern. Leipzig.

ANDRÉE, Theodor, Ing., moravský báňský odborník německého původu, 3. 10. 1847 Vítkovice, s. Morava, habsburská monarchie, nyní Ostrava, Česko – 9. 4. 1915 tamtéž.

Syn báňského manažera Alberta A. (1806–82; viz). Od 1866 studoval na technice ve Vídni (mj. geologii u F. Hochstettera), poté na báňské akademii ve Freibergu. 1875–77 působil v Srbsku, od 1877 na ředitelství uhelných dolů barona Rotschilda ve Vítkovicích. Po smrti otce 1882 centrální ředitel Vítkovických kamenouhelných dolů. Po převzetí této společnosti Vítkovickým horním a hutním těžářstvím 1895 se u nového vlastníka stal náměstkem ústředního ředitele Vítkovických dolů. Patřil k nejlepším znalcům geologie Ostravska. V souvislosti s prací na novele rakouského horního zákona studoval báňské, stavební a vodní právo, škody způsobené sedáním povrchu poddolovaných území a jejich právní důsledky (články v Österr. Z. Berg- u. Hüttenw., Montan. Rdsch., Berg- u. hüttenm. Jb.).

Andrée, T. (1896): Die Regierungsvorlage eines Gesetzes betreffend den Schutz der Oberfläche gegen Gefährdung durch den Bergbau und die Ersatzleistung für Bergschaden. – Österr. Z. Berg- u. Hüttenw., 44, 661–668, 675–681, 689–703.

– (1911): Bergbau und Bodenwerte im Ostrau-Karwiner Steinkohlenreviere. – Montan. Rdsch. (Wien), 21, 1–4.

ANDREWS, Roy Chapman, americký cestovatel, paleontolog a zoolog, 26. 1. 1884 Beloit, Wisconsin, USA – 11. 3. 1960 Carmel, California, USA.

Vystudoval 1906 na Beloit College, pracoval v Americkém přírodovědeckém muzeu (American Museum of Natural History, AMNH) v New Yorku. Zpočátku studoval kytovce. Ředitel muzea paleontolog H. F. Osborn (1857–1935) se domníval, že některé skupiny savců a hominidi se vyvinuli v oblasti Mongolska, proto pověřil A. vedením řady expedic AMNH, které měly pro tuto hypotézu nalézt doklady: 1916–17 do Tibetu a Burmy, 1919 do s. Číny a Mongolska, 1922, 1923, 1925, 1928 a 1930 do Mongolska, 1926, 1927, 1929 a 1930 do sousedních oblastí Číny. Expedice byly výborně zajištěné, zúčastnili se jich topografové, geologové, zoologové, prehistorici aj.; poprvé byly pro tento účel použity automobily. Byla nalezena řada dosud neznámých geologických jednotek a nalezišť obratlovců v křídě a terciéru v poušti Gobi (Shabarakh Usu, Kholobolchi Nor aj.). Ze svrchní křídly byl 1922 popsán nový dinosaur Proceratops andrewsi, ve všech ontogenetických stadiích (nález 70 koster a lebek), i s hnízdy vajec. Tento první nález dinosaurůvajec prokázal, že dinosauri nebyli živorodí, jak se někteří vědci domnívali. Další nové taxony: dinosauri Asiatosaurus (o délce 20 m), Protiguanodon, Oviraptor („lupič vajec“); v křídě šelma Deltatherium, v terciéru nosorožec Titanotherium, forma blízká nosorožci Baluchitherium (o výšce 5,5 m) aj. Neúspěšné bylo pátrání po ranných koňovitých a po hominidech. Výsledky expedic měly velký ohlas u odborné i laické veřejnosti. A. o nich uveřejnil 11 knih. Stal se nástupcem Osbornovým, 1935–42 ředitelem AMNH.

Andrews, R. C. (1926): The crowning discovery in the Gobi. – Asia Mag., 23, 9, 287–370.

– (1933, ed.): The New Conquest of Central Asia. New York, 678 s.

– (1953): All About Dinosaurs. New York.

ANDRIAN-WERBURG (těž ANDRIAN), Ferdinand Leopold Freiherr von, Dr.phil., Dr.h.c., rakouský vědec, 15. 9. 1835 zámek Vornbach j. od Pasova, Bavorsko, Německo – 10. 4. 1914 Nice (Nizza), department Alpes-Maritimes, jv. Francie. Příslušník bavorské linie starého původně lombardského rodu. Studoval na univerzitě v Mnichově a báňské akademii ve Freibergu. 1857–69 se v Říšském geologickém ústavu (GRA) ve Vídni podílel na prvním geologickém mapová-

ní habsburské monarchie 1 : 144 000, nejprve v Tyrolsku a Haliči. 1860–62 pod vedením M. V. Lipolta ve středních a v. Čechách a na Českomoravské vrchovině mapoval kutnohorské a železnohorské krystalinikum, nasavrcký pluton, část moldanubika, moldanubického a středočeského plutonu, kde makroskopicky popsal základní typy metamorfik a vyvřelin. Podobně jako J. Jokély v Krušných horách rozlišil ruly červené a šedé, vymezil jejich styk (nyní hranice kutnohorského krystalinika a moldanubika). Psal o rudách Ag-Pb-Zn u Stříbrné Skalice, Hradových Střimelic, Hodkova, Včelákova a Mírovce, a o jejich nerostech (z Hodkova popsal mj. pyrargyrit a ryzí stříbro, z Mírovce tetradrit). Od 1863 mapoval na Slovensku v trenčanské a turčanské župě, ve Štiavnickém pohoří a Malých Karpatech. Zabýval se krystalinikem, sedimenty a vulkanity terciéru, jako první studoval zrudnění ve Spiško-gemerském rudohoří (zejména Dobšinou) a ložisko rud Sb Pernek. V časopisech GRA uveřejnil 10 příspěvků s českou a 10 se slovenskou tematikou. Výsledky mapování byly použity při vypracování Geologische Übersichts-Karte der Österreichisch-ungarischen Monarchie W. Haidingerem a F. von Hauerem, v měřítku 1 : 576 000, vydané ve Vídni 1867–71.

Po odchodu z GRA se A. věnoval prehistorii a etnografii. 1870 ve Vídni založil Antropologische Gesellschaft, stal se jejím viceprezidentem, 1882–1902 prezidentem. 1871 psal o archeologických nálezech z Rosic (nyní Pardubice). Po okupaci Bosny a Hercegoviny 1879 byl povolán na ministerstvo financí ve Vídni, aby na tomto území organizoval důlní a lesní hospodářství a orientační geologický výzkum, který 1879 provedli E. Mojsisovics, A. Bittner a E. Tietze z GRA. Od 1900 se věnoval folkloristice v oblasti Salzkammergut.

1904 dopisující člen AV ve Vídni. V rakouských a německých pramenech je uznáván jako prehistorik a etnograf, jeho působení jako geologa je opomíjené. Na českém a slovenském území se jako jeden z prvních v „předmikroskopickém“ období zabýval horninami krystalinika.

Andrian, F. L. von (1863): Beiträge zur Geologie des Kouřimer und Táborer Kreises. – Jb. Geol. Reichsanst. (Wien), 13, 155–183.

– (1863): Geologische Studien aus dem Chrudimer und Czaslauer Kreise. – Jb. Geol. Reichsanst. (Wien), 13, 183–184, 205–208.

Andrian, F. L. von – Paul, C. M. (1864): Die geologischen Verhältnisse der Kleinen Karpathen und der angrenzenden Landgebiete im nordwestlichen Ungarn. – Jb. Geol. Reichsanst. (Wien), 14, 325–367.

Andrian, F. L. von (1870): Geologische Studien aus dem Orient. – Jb. Geol. Reichsanst. (Wien), 20, 2, 201–226.

– (1871): Über eine alte Begräbnisstätte bei Rossitz in Böhmen. – Mitt. Anthropol. Gesell. (Wien), 1, 217–238.

ANDRUSOV, Dimitrij (též Dimitrij Nikolajevič), Prof. RNDr., DrSc., čs.-slovenský geolog ruského původu, 7. 11. 1897 Jurjev, Livonská gubernie, z. Rusko (nyní Tartu, Estonsko) – 1. 4. 1976 Bratislava, ČSSR (nyní Slovensko).

Syn ruského geologa Nikolaje Ivanoviče A. (viz), po matce vnuk H. Schliemanna, objevitele Troje. Studoval na univerzitě v Sankt Peterburgu, po revoluci 1917 přešel s otcem na univerzitu v Simperopolu na Krymu. Po zhroutilí protibolševického odporu odešel s rodiči do Paříže, kde 1920–22 studoval na univerzitě u Č. Hauga, odtud do Prahy, kde 1922–23 studoval na české technice, 1923–25 na české univerzitě u Radima Kettnera. 1927 se v Lausanne u M. Lugeona seznámil s příkrovovou stavbou Alp. 1923–26 prováděl geologické mapování v proterozoiku Barrandienu v okolí Manětína, Plas a Zbiroha a ve středočeském plutonu v okolí Orlíka a Kamýka n. Vlt. Výsledky použil v edici Geologická mapa ČSR 1 : 75 000, list Kralovice (vydán 1936), Příbram (1949) a Písek (1959). Po absolvování zůstal na české univerzitě v Praze (čs. občanství získal 1929); 1932 soukromý docent. Od poloviny 20. let pracoval na Slovensku. 1938 profesor geologie na nové Vysoké škole technické v Košicích. Po vzniku Slovenského státu zůstal v Bratislavě, kde 1940 založil Štátný geologický ústav (1940–45 jeho ředitel), současně od 1940 profesor geologie na univerzitě. Od 1950 vedoucí katedry geologie Slovenské vysoké školy technické, 1952 přenesené na univerzitu. Po založení ČSAV a SAV od 1953 akademik SAV, 1957 dopisující člen ČSAV. 1953 založil v Bratislavě Laboratóriu geológie a paleontológie SAV (pozdější Geologický ústav SAV). 1956 DrSc.

Všestranný badatel o geologii Slovenska a Západních Karpat jako celku. 1931 předložil s Aloisem Matějkou na 3. sjezdu Karpatské geologické asociace syntézu stavby Západních Karpat, navazující na koncepci V. Uhliga, s demonstrací příkrovové stavby. 1968 předložil regionálně geologické členění Západních Karpat, dosud v základních rysech platné. Zabýval se stratografií, paleogeografií a tektonikou mesozoika a terciéru, detailně pieninským bradlovým pásmem. Průkopník čs. mikropaleontologie (práce o řasách triasu, foraminiférách jury a křídy aj.), dále jako paleontolog studoval amonity jury, korály a moluska terciéru. Autor řady studií z hydrogeologie a inženýrské geologie, byl zván jako expert k velkým stavebním projektům (přehrady, železnice). Napsal práce o nerostných surovinách Slovenska (ropě, kamenné soli, rudách Mn, stavebních surovinách aj.). Přijímal nové podněty, jako jeden z prvních čs. geologů počátkem 70. let přijal teorii deskové tektoniky. Uveřejnil 305 prací.

Aktivní člen Karpatské geologické asociace, podílel se na její přeměně na Balkánsko-karpatskou geologickou asociaci. 1937 člen Královské české společnosti nauk. 1955–58 první předseda slovenské pobočky Čs. společnosti pro mineralogii a geologii, člen Sociétés géologique de France (SGF, 1965 viceprezident), Österreichische geologische Gesellschaft (1958 čestný člen), německé Akademie Leopoldina a dalších vědeckých společností. V září 1965 uspořádal mimořádný sjezd SGF v čs. Karpatech. 1972 obdržel Řád práce, od ÚÚG 1969 medaili Cyrila Purkyněho. A. je uznávaným tvůrcem moderní slovenské geologické školy.

Andrusov, D. (1925): Geologické poměry Zbirožska. – Sbor. St. geol. Úst. Čs. Republ., 5, 53–110.

Kühn, O. – Andrusov, D. (1930): Korály bradlového obalu Karpat. – Věst. St. geol. Úst. Čs. Republ., 6, 4–6, 155–168.

- Matějka, A. – Andrusov, D. (1931): Aperçu de la géologie des Carpathes occidentales de la Slovaquie centrale et des régions avoisinantes. – Kniha. St. geol. Úst. Čs. Republ., 3, 19–163.
- Andrusov, D. (1931): Geologický výzkum vnitrního bradlového pásma v Západních Karpatech. I. Úvod. II. Stratigrafie triasu a liasu. – Rozpr. St. geol. Úst. Čs. Republ., 6, 167 s.
- (1950): Skameneliny karpatských druhohór. I. Rastliny a prvky. – Práce Št. geol. Úst. (Bratislava), 25, 164 s.
- (1958–65): Geológia československých Karpát. 3 d. Bratislava, 304,375, 424.
- (1968): Grundriss der Tektonik der nördlichen Karpaten. Bratislava, 188 s.
- Andrusov, D. – Čorna, O. (1976): Über das alter des Moldanubikums nach microfloristischen Forschungen. – Geol. Práce, Spr., 65, 81–89.

Geologická poezie a humor

Autor: Radko Šarič

Kontakty na autory

Breiter Karel, Česká geologická služba, Geologická 6, 152 00 Praha 5, breiter@cgu.cz
Brzobohatý Rostislav, PřF MU, Kotlářská 2, 611 37 Brno, rosta@sci.muni.cz
Budil Petr, Česká geologická služba, Klárov 3, 118 21 Praha 1, budil@cgu.cz
Burdová Petra, Národní muzeum, Mineralogicko-petrologické oddělení, Václavské náměstí 68, 115 79 Praha 1, petra.burdova@nm.cz
Červený Aleš, Městské muzeum Horažďovice, Zámek 11, 341 01 Horažďovice, muzeumhd@seznam.cz
Čížková Blanka, V Holešovičkách 41, 182 09 Praha 8, ceges@centrum.cz
Domas Jaroslav, Donovalská 43, 149 00 Praha 4, domasj@chello.cz
Fediuk Ferry, Na Petřinách 1897, 162 00 Praha 6, fediukgeo@atlas.cz
Gaisler Jiří, PřF MU, Kotlářská 2, 611 37 Brno, gaisler@sci.muni.cz
Hak Jaroslav, Městské sady 667, 284 01 Kutná Hora, jaroslav.hak@seznam.cz
Hruška Jakub, Česká geologická služba, Geologická 6, 152 00 Praha 5, hruska@cgu.cz
Jančaříková Irena, Muzeum Českého krasu, Husovo náměstí 87-88, 266 01 Beroun, irena.jancarikova@cbox.cz
Krutský Norbert, Luční 20, 415 03 Teplice
Květ Radan, J. Babáka 7, 612 00 Brno, Kvet.R@seznam.cz
Lisá Lenka, Geologický ústav Akademie věd ČR, Rozvojová 135, Suchdol 165 02 Praha 6, lenora@sci.muni.cz
Litochleb Jiří, Národní muzeum, Mineralogicko-petrologické oddělení, Václavské náměstí 68, 115 79 Praha 1, jiri.litochleb@nm.cz
Nováková Dana, Havlín, Česká geologická služba, Leitnerova 22, 602 00 Brno, novakova@cgu.cz
Opletal Mojmír, Česká geologická služba, Klárov 3, 118 21 Praha 1, opletal@cgu.cz
Pačes Tomáš, Česká geologická služba, Geologická 6, 152 00 Praha 5, paces@cgu.cz
Sattran Vladimír, Zapova 1360, 150 00 Praha 5, satt@post.cz
Sidorinová Tamara, Česká geologická služba, Geologická 6, 152 00 Praha 5, sidorinova@cgu.cz
Sučko Andrej, Hornická 1525, 666 03 Tišnov, andrej.sucko@wo.cz
Šarič Radko, Česká geologická služba, Klárov 3, 118 21 Praha 1, saric@cgu.cz
Táborský Zdeněk, Česká geologická služba, Geologická 6, 152 00 Praha 5, taborsky@cgu.cz
Turnovec Ivan, Na Kamenici 1755, 511 01 Turnov, itu@quick.cz
Veselovský František, Česká geologická služba, Geologická 6, 152 00 Praha 5, frank@cgu.cz
Vlašimský Pavel, Česká geologická služba, Klárov 3, 118 21 Praha 1
Vlček Václav, Na Doubkové 5, 150 00 Praha 5, vaclav.vlcek@uoou.cz
Zapletal Jan, Přírodovědecká fakulta UP, třída Svobody 26, 771 46 Olomouc, zapletal@prfnw.upol.cz
Zelenka Přemysl, Česká geologická služba, Klárov 3, 118 21 Praha 1, zelenka@cgu.cz

Uzávěrka Zpravodaje 4 bude 15. 12. 2006. Příspěvky zasílejte průběžně, tj. kdykoli, na adresu: **RNDr. Z. Táborský**, Česká geologická služba, Geologická 6, 152 00 Praha 5, tel.: 251 085 227, mobil: 606 284 696, fax: 251 818 748, e-mail: taborsky@cgu.cz.

Zdeněk Táborský

Kontakt na sekretariát ČGS: B. Čížková, V Holešovičkách 41, 182 09 Praha 8, tel.: 266 009 323 (pouze úterý a čtvrtek), 732 633 647, e-mail: ceges@centrum.cz (kdykoli).

Blanka Čížková

Upozornění. Zpravodaj je zasílán poštou pouze členům, kteří nemají e-mailovou adresu. Tento způsob volíme proto, abychom ušetřili na drahém poštovním. Kolegům, kteří si přesto budou přát dostávat Zpravodaj poštou, bude samozřejmě vyhověno. Na druhé straně prosíme kolegy, kteří mají novou e-mailovou adresu nebo si ji změní, aby nám to oznámili.

Zdeněk Táborský

Zpravodaj České geologické společnosti | červenec 2006 | 3

Vydala Česká geologická služba, Praha 2006, odpovědný redaktor RNDr. Zdeněk Táborský, grafická úprava MgA. Helena Neubertová, vytiskla Česká geologická služba, Klárov 3/131, uzávěrka 30. 6. 2006, náklad 400 výtisků. Redakční rada: RNDr. Petr Budil, Ph.D., Mgr. Vlasta Čechová, RNDr. Oldřich Fatka, CSc., prof. RNDr. Ferry Fediuk, CSc., RNDr. Pavel Röhlich, CSc., RNDr. Tamara Sidorinová, RNDr. Zdeněk Táborský (předseda).

Články v rubrice „Sběratelské zajímavosti a zprávy“ procházejí recenzním řízením.

ISSN 1801-3163

Nikon

www.mikroskopy.cz